

CAPO

JÁ JSEM
ALFA I OMEGA...,
KTERÝ JEST
A KTERÝ BYL
A KTERÝ PŘICHÁZÍ

Zjevení 1,8

1 1995

ročník XXVII

Žive!
SLOVO

Milí čtenáři,

Pán Bůh nám dopřál dožít se dalšího roku. Nabízí nám tak novou příležitost využít a rozmnožit "hřivny", které nám svěřil. Máme pro to všechny předpoklady: svobodu zvěstovat evangelium, čas, který můžeme světit Pánu a bližním okolo nás, některým z nás možná peníze, jimiž můžeme podpořit dílo Páně, a většinou potřebné zdraví a sílu i rozumové a ostatní schopnosti. Kéž usilujeme důsledně "vykupovat čas" pro Toho, který nám to vše svěřil. Čas příchodu Páně se totiž krátí a jistě bychom všichni rádi slyšeli slova Páně: "To dobře, služebníče dobrý a věrný... vejdi v radost Pána svého." Využijme příležitosti, kterých je nepřeberně. Učme se být světu světlem a solí i ve změněných podmínkách, do nichž nás Pán postavil. I v dnešním přetechizovaném světě plném počítačů jsou lidé osamělí, opuštění, kteří marně bojují svůj osobní boj sami se sebou, se svou hříšností a jejími důsledky. A ti zoufale potřebují Spasitele. Kéž by ho našli ve Skále věků, v Pánu Ježíši Kristu, a ne v některém z lžimesiášů, kterých je v dnešní době stále více a více. Nabízejí mnoho, dávají však velmi málo a to málo si vyberou i s úroky zpět.

V této souvislosti bych rád upozornil na článek "Misie v době masmédií" i na zkušenosti bratra Vládi Pípala z práce s mladými lidmi z misijních pobytů. V poslední době došlo na více místech ke změnám ve sborech. Mnohdy to vyvolalo pocity nedůvěry na straně jedné a pocity křivdy na straně druhé. Máme novou příležitost "narovnat to, co se pokrřivilo", a s novou bratrskou láskou a úctou jít společně dál. V této souvislosti chci upozornit na článek "O pomluvách", který je jistě velmi aktuální. Usilujeme zachovávat odkaz, svěřený nám samotným Spasitelem: "Jako jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým." A tento odkaz vyžaduje zcela konkrétní a jasné postoje i v našem sborovém životě.

Vyrovnat vzájemné vztahy - to je příležitost k tomu, aby nám Pán Bůh mohl žehnat. O tom, co je to skutečné Boží požehnání, je článek "Božie požehnání", který by neměl uniknout naší pozornosti. Pán přijde a s jeho příchodem bude spojeno vzkříšení z mrtvých. V této věci je mnoho nejasného. Pokusem o vnesení světla do této záležitosti je článek "První a druhé vzkříšení".

Přejí Vám všem i v letošním roce mnoho Boží milosti, jeho přítomnosti a požehnání.

Váš bratr Tomáš Pala s redakční radou

ŽIVÉ SLOVO vydávají Křesťanské sbory ve vydavatelství **Ā - ALEF**, Bořivojova 29, 718 00 Ostrava, tel. 069/355348, které zajišťuje také administraci. - Řídí odpovědný redaktor ing. Tomáš Pala s redakční radou. Adresa redakce: Podsedky 950, 755 01 Vsetín, tel. 0657/2930. - Grafická úprava: Jaroslav Kapec, akad. malíř. - Vychází čtyřikrát do roka. Předplatné na celý rok 40 Kč, jednotlivá čísla 10 Kč. - Rozšiřuje administrace. Příspěvky na časopis můžete poslat na účet: Komerční banka Ostrava, č. ú. 81006-761/0100. - Administrace pro Slovensko: Vladimír Schnierer, Karpatská 363/5, 915 01 Nové Mesto n/Váhom. Platby a dobrovolné příspěvky na časopis ze Slovenska zasílejte na tuto adresu složenkou typu "C". Předplatné je 48 Sk a jedno číslo 12 Sk. - Tisknou **OSTRAVSKÉ TISKÁRNÝ**, Novinářská 7, Ostrava 1. - Snižovaný poplatek za tuto **NOVINOVOU ZÁSILKU** povoleno Oblastní správou pošt v Ostravě čj. 450/95-P/1 ze dne 7.2.1995. - Podávání novinových zásilek na Slovensku povolené **SP š.p. ZsRP Bratislava**, čj. 599-PO zo dňa 10.3.1994. - Reg. číslo **MK ČR 6480. ISSN 1210-6526.**

spoločný pôst v zboroch

áno, či nie?

Mladí kresťania nadšení ich "objavom" Pána doslovne hltajú pravdy zjavené v Biblii a úprimne sa vo viere dožadujú všetkých jej zaslúbení. Vďaka za spasenie sú v záujme svojho duchovného napredovania odhodlaní prijímať aj asketické obmedzovania najnutnejších životných potrieb. Pán vo svojej láske a milosti sa im denne zjavuje v najrôznejších podobách a prejavoch a oni uveličením gradujú svoje odovzdávanie sa. Toto obdobie ich počiatočného rastu je radostné a pôsobí obdivujúco i na starších, v životných bojoch preverených a často aj takýmito bojmi unavených kresťanov. Noví, znovuzrodení kresťania môžu byť preto posilou a prínosom v živote zboru, väčšina z nich sa vyznačuje horúcou vierou, ktorá svojimi sálavými účinkami môže opäť rozpáliť už len vlažných spolubratov. Bolo by dobré, a mali by sme o to všetci spoločne prosiť Pána, aby ich vstupná energia sa len tak bezúčelne nevyžiarila do inaktívneho prostredia, ale aby priniesla mnohý úžitok v podobe plnohodnotnejšieho a oddanejšieho kresťanského života celého zborového spoločenstva.

Aj v našom zbere, ktorý sa z milosti Pánovej utešene zväčšuje, je skupina mladých kresťanov, ktorí vyšli s iniciatívou zvýšiť účinnosť spoločných modlitieb spoločným pôstom. Reakcia starších bratov a sestier však bola zdržanlivá. Autor tohto príspevku prečítal o pôste všetku jemu dostupnú literatúru a získal názor, že by možno bolo

prospešné vyvolať na stránkach časopisu *Živé slovo* výmenu názorov, výsledkom ktorej by mohlo byť objasnenie otázky položenej v názve článku.

V záujme nadobudnutia všeobecnej orientácie bude možno vhodné uviesť, že pôst patrí k jednej z najstarších kultúrnych zvyklostí, ktorá znamená úplné alebo čiastočné zdržanie sa od jedla, pitia, alebo aj pohlavného života a to z duchovných dôvodov. Pôst sa používal už v pohanskej dobe a mal svoje miesto aj v Starom zákone. Pôvodnou motiváciou pôstu bolo úsilie o očistenie sa človeka pred jeho stretnutím sa s Bohom, o jeho pokorenie sa pred Bohom, o poznanie Božej vôle, ale aj o pokánie človeka za to, že konal podľa svojej vôle. Až neskôr sa pôst začal považovať za vecný zbožný výkon, ktorým prípadne usilovali aj o zmenu Božieho rozhodnutia. Takáto "obchodnícka zbožnosť" bola charakteristická najmä v neskoršom úpadkovom judaizme a bola oprávnené odmietaná prorokmi (Iz 58,3-6; Za 7,5).

Aj Ježiš Kristus sa postil (Mt 4,2; L 4,2) a ani pre svojich učeníkov pôst neodmietal (Mt 6,16). Jeho postoj však bol blízky prorokom. V apoštolskej dobe nebol ustanovený žiaden pôst, lebo radosť zo zjavenej spásy ovládla celú existenciu prvotnej cirkvi žijúcej v istote spasenia. Napriek tomu je možné nájsť zmienky o praktikovaní spoločného pôstu a to v Skutkoch (9,9; 13,2; 14,23). Až v poapoštolskej dobe sa vracia dobrovoľný pôst, žiaľ, podľa neskoršej tradície cirkvi opäť deformovaný tento

raz predstavou, že môže poslúžiť k vyslobodeniu duše z jej telesného väzenia.

Spoločné pôsty so zrejmyými účinkami možno v novodobej histórii nájsť u Otcov pútnikov (Pilgrim Fathers), ktorí na začiatku 17. storočia hľadali pre seba duchovnú slobodu, a to mimo štruktúry svetskej vlády. Zatiaľ čo puritáni chceli v tej dobe reformovať existujúcu cirkev a to hoci aj nátlakom, pútnici verili, že konečným Božím zámerom je obnovenie cirkvi do jej pôvodnej podoby tak, ako je popísaná v Novom zákone. A tak opustili staré Anglicko a presťahovali sa do Novej zeme plnej možností. A práve pre týchto pútnikov bolo charakteristické, že k dosiahnutiu svojich duchovných cieľov (ale aj svetských nevyhnutných potrieb) používali okrem iných metód tiež verejné modlitby spojené s pôstom. Na pozadí ich pôsobenia sa neskôr vyhlasovali spoločné pôsty aj v Amerike, a to prvými prezidentami USA.

Zbory skutočne veriacich rovnako usilujú o život cirkvi v jeho pôvodnej podobe tak, ako je popísaný v Novom zákone. Tu je potrebné úzkostlivo dbať o čistotu pri vysvetľovaní Božieho slova a o zachovávaní jeho nariadení. Našou prirodzenou snanou by však malo byť aj úsilie o dosiahnutie zaslúbení, ktoré nám Božie slovo ponúka. Aj keď pôst nesie so sebou mnohé úskalia nesprávnej motivácie, alebo jeho plné nepochopenie a preto aj nesprávne používanie, otázkou však je, či pre možnosť zistenia z úzkej cesty je bezpečnejšie na túto cestu vôbec nenastúpiť...

A napokon názor pisateľa, aj keď si s ním samozrejme neosobuje nárok na jeho úplnú správnosť. Biblicky správne aplikovanie pôstu považuje za kvalitu, ktorá môže kresťana na jeho duchovnej

cestě posunúť výraznejšie dopredu. Individuálny pôst je vecou jednotlivca. Pre pôst je možno sa rozhodnúť napr. z vďaky za spasenie - v piatok, keď bol náš Pán synedriom nespravodlivo vyšetrovaný, mučený a napokon ukrižovaný. On trpel oveľa viac. A hlad dobrovoľne v tento deň volený pripomína jeho utpenie, ním vzaté na seba preto, aby sme my trpieť nemuseli... Alebo postíš sa jednotlivec môže aj v pondelok, keď v nedeľu pri Pamiatke Pánovej zaregistruje, že sa jeho brat, alebo sestra Pamiatky nezúčastňuje, lebo má problémy. Postihnutý o tom vôbec nemusí vedieť - postiaci však pri prímluvnej modlitbe môže prežiť nádhernú blízkosť Pánovú... Aj pre spoločné postenie sa možno nájsť v aktívnom duchovnom živote mnoho "čistých" pohnútok: užšie spoločenstvo veriacich v zbere sa dlhšie modlí za problém svojej spolusestry, ktorý je tiež dlhodobý. Myslím si, že spoločný pôst v takejto veci môže byť úžasnou vzpruhou pre každého zúčastneného... Alebo spoločne postíš sa možno aj z vďaky za vyslyšanie modlitieb - postíš sa a modlíš sa pritom ďakovné modlitby, v ktorých si pripomínať, že sa k nám nehodným Pán láskavo doznal (a hodnotu ušetreného jedla použil napr. v prospech inej potrebnej veci)... Alebo v susednom zbere majú problém, alebo vo vzdialenom zbere je chorá sestra, alebo bratia riešia otázku, kde a ako pripraviť misijnú prácu v neprebudených okresoch...

Tých možností je nepreberné množstvo. Postíš sa možno jednotlivco i v kolektívach. Rozhodnutie jednotlivca je osobnou vecou jeho a jeho Pána, k rozhodnutiu kolektívu však treba mať jasno... A aj pre poznanie Božej vôle v tejto veci môže poslúžiť pôst.

J. Kováč

Pôst a modlitba

Po svém znovuzrození se snažím co nejvíce času věnovat čtení Písma. Pán Bůh nám ve svém Slově dává spoustu zaslíbení. Jedno z nich je v Mt 6,33. Myslím, že kdo si je přivlastňuje, tak jistě touží i po půstu, protože zde máme zaslíbení, které nám Pán dává ze své štědrosti (Ezd 8,23; Sk 13,2; 10, 31). Dovoďte mi, abych se nad tímto tématem trochu zamyslel. Z obou míst vidíme, že Pán Bůh vyslyší naše modlitby. Také z Písma víme, že i půst je Bohu libý (Iz 58,3). Jak ale půst nemá vypadat, se dočteme v Iz 58,3-6!

Jak dlouho máme držet půst?

David se postil celou noc (2S 12,16), izraelský lid se postil celý den (Sd 20,26), ale i sedm dní (1S 31,13), Nehemiáš se postil několik dní (1,4), Ester vyzvala všechny Židy, aby se postili 3 dny a noci, aby nejedli a nepili (4,15, 16).

A tak mne napadají otázky: Jak se stavíme my - Kristova církev - k výzvě některých bratří k půstu a modlitbě za nemocné? Nechováme se tak, jako ti, kteří si křesťané jenom říkají? Boží slovo nám říká v Př 21,13: "Kdo zacpává ucho své k volání chudého, i on sám volati bude a nebude vyslyšán." A v Př 28,9: "Kdo odvrací ucho své, aby neslyšel zákona, i modlitba jeho jest ohavností..." Všichni dobře víme, že Pán Ježíš nepřišel zákon zrušit, ale naplnit (Žd 7,8; 8,6; 9. a 10. kapitola). A sám řekl o půstu: "Když bude od nich odjat ženich, tehdyť se budou postiti" (Mt 9,15). A ve Sk 10,9.10; 13,1-3; 14,23 čteme, že se postili a modlili. Pán Ježíš nám také říká přímo, jak se máme postit - Mt 6,16-18!

A mne napadá otázka: Jak se mám tajně postit, když:

a) doma řeknu, že nechci jíst, slyším - "Proč?"

b) řeknu kterémukoliv bratru či sestře, že dnes nejím, slyším opět ono "proč?" - (Mt 6,31)!

Z Písma víme, že:

a) půst nemá být zjevný lidem - to je osobní půst, tzn. že se postím a modlím za určitou věc (2S 12,16) s vírou, že Pán Bůh mou modlitbu dříve vyslyší (Sk 10,31),

b) půst je zjevný bratřím i sestřím tehdy, když jsme k němu vyzváni některým jiným bratrem či sestrou v naléhavé záležitosti (Est 4,15.16). O půstu, který proběhl v minulosti, můžeme pak už hovořit (Sk 10,30).

V jakém věku se můžeme postit?

V různém. V L 2,37 se postila 84 letá vdova! Neměli by se postit nemocní. Právě za ně se máme postit a modlit.

A teď přijde otázka, kterou jistě čekáte: "Jak je to, milý bratře, či sestro, s tebou? Jak často se postíš ty?" Ať odpovíš tak či tak, je to tvůj problém. Pán Bůh vidí do našich srdcí - Jr 17,10.

Ptáte se, jak často se máme postit? Tak často, jak to každý osobně cítí. Kdybyste si opravdu nevěděli rady, podívejte se do Za 8,19, ale i do 1K 7,5.

Závěrem své úvahy o půstu bych rád řekl, že máme děkovat svému Pánu, že nemešká s plněním svých slibů, ale shovívá, aby se všichni obrátili (2Pt 3,9) a přišli k němu s roztrženým srdcem, s postem, pláčem i nářkem (Jl 2,12.13).

šef

Poznámka redakce:

Je tedy na nás, abychom znovu promýšleli ve svém osobním životě tento nesporně biblický způsob přístupu k Pánu Bohu, vedoucí nás k tomu, že se vzdáme toho, co nám právem patří, abychom mohli být blíže k němu. Nový zákon nám k tomu dává plnou

svobodu. Je třeba si však uvědomit, že jídlo (a tedy ani půst) nás Bohu vzácnými nečiní (viz 1K 8,8n). *Není tedy půst v žádném případě něčím, co by nás v Božích očích činilo lepším, není to takové prostředí, jak Pána Boha přimět k tomu, aby vyslyšel naše modlitby. To již bylo řečeno - to je nesprávná pohnutka. Půst neslouží Pánu Bohu. Domnívám se, že by měl sloužit především nám, abychom si hlouběji uvědomili svou plnou závislost na něm a abychom dokázali podle toho jednat, měl by nás připravit k tomu, abychom byli schopni přijímat Jeho vůli ve svém životě. Ale na druhé straně to také není metodika, jak se tomu zaručeně naučíme. Je to především záležitost srdce, toužícího po Bohu.*

A ještě jedno - půst není možno nikomu nařít - ani formou skryté a tiché manipulace, protože v tu chvíli se stává pokrytectvím. Dělán pak totiž něco ne z vnitřní pohnutky, ale "kvůli někomu". Má cenu jen tehdy, jde-li toto přání ze srdce. To platí i pro skupinu lidí.

V dějinách našich sborů bylo temné období, kdy byla činnost sborů násilně zastavena a obecnství se omezovalo jen na tajná setkání v rodinách. Mladí lidé se scházet nesměli, neexistovaly besídky pro děti apod. Důsledkem byl, že sbory se začaly rozpadat, jednotlivé rodiny přestaly následovat Pána (odešly do světa), nebo v lepším případě nalézaly útočiště v některé z povolených církví. Tehdy se sešla skupina bratří, které tento stav velmi bolel a kterým ze srdce záleželo na tom, aby došlo k nápravě. Tito bratři se s pláčem a půstem modlili za obnovu obecnství - a pak šli a žádali úřady o znovupovolení činnosti. A Pán ve své milosti nám opět umožnil se společně scházet. Nade vši pochybnost zde byl půst na svém místě. tp

Význam nálezů z Kumránu pro církev

Čtenářům připomínáme, že Kumrán leží na pravém břehu Mrtvého moře v jeho severní části, asi 20 km na jih od Jericha. Když mladý beduinský pastýř v roce 1947 při hledání ztracené kozy našel uvnitř jeskyně nádoby z pálené hlíny zapečetěné dehtem, začalo intenzivní hledání pergamenových svitků v dalších 13 jeskyních. Až do roku 1953 našli kolem 350 svitků, většinou zlomků starozákonního textu, celou knihu proroka Izaiáše a informace o zásadách a způsobu života sekty esejců ("synů světla"). Ti tady žili v osadě, kde ještě i dnes probíhají vykopávky. Když se do Kumránu v roce 67 blížila římská vojska, esejci zřejmě svitky uschovali v uzavřených nádobách do jeskyň, kde se zachovali pro naši dobu.

Jaký je význam tohoto objevu pro nás? Slyšeli jsme úvahu o tom od br. Vanheidena na lipském Rüstwoche v září minulého roku.

1. Nalezené spisy posilují naši důvěru v zachování svatého Písma, protože každý z biblických textů, které tam našli, je asi o 800 let starší, než byly do té doby nejstarší zachované texty. A přece spolu velmi dobře souhlasí.

2. Spisy z Kumránu upřesnily naše poznání o okolním světě, ve kterém náš Pán žil. Pán cituje např. v Mt 5,43: "Slyšeli jste, že říkáno bylo: Milovati budeš bližního svého a nenáviděti budeš nepříteli svého." Takové ustanovení nepocházelo se Starého zákona, ale bylo to pravidlem esejských v Kumránu.

3. Spisy esejců dokazují, že forma myšlení a mluvení Janova evangelia např. není helenisticko-gnostická, jak

někteří kritici tvrdí, nýbrž typicky židovská, jak se to od učedníka Pána Ježíše očekává.

4. Spisy nám umožňují pohled na víru zbožných Židů před příchodem našeho Pána. Obzvláště poučné je napjaté očekávání mesiášské doby, její začátek vypočetli na rok 70 po Kristu.

5. Kumránské texty potvrzují, že tehdy neočekávali trpícího nebo dokonce umírajícího Mesiáše. Vidíme to i z rozmluv Pána Ježíše s farizeji a zákoníky v evangeliích.

6. Podobnosti některých výpovědí Nového zákona s těmi, které jsou obsaženy v kumránských spisech, jenom objasňují, že obojí jsou zakořeněny ve Starém zákoně. Esejci v Kumránu se považovali za "syny světla", za "vyvolené Boží". Toužebně očekávali na prosazení Boží vlády. Je podivuhodné, že se toto společenství považovalo dokonce za "Nový svazek".

7. Oproti radostnému poselství Nového zákona jsou však u esejců podstatné rozdíly: setkáváme se u nich se zbožností plněním Zákona, a to dokonce ještě přísněji než u farizeů. Přicházející spása platí jen pro ně, ne celému národu nebo dokonce celému světu. Především v jejich zbožnosti chyběla osoba našeho Pána Ježíše Krista.

8. Domněnky:

8.1 Není vyloučeno, že Zachariáš svěřil svého syna Jana esejcům v Kumránu do výchovy, jak se to někteří podle Lk 1,80 a jiných míst domnívají. Jan Křtitel však hlásal zcela jiné poselství, totiž to, co mu svěřil Bůh.

8.2 Esejci jsou snad totožní s tou skupinou, o které je v Novém zákoně řečeno, že očekávali království Boží (Mk 15,43; Lk 23,51; 2,25.38).

8.3 Je možné, že Sk 6,7 mluví o ob-

ráčení esejců, protože saducejská velekněžská strana byla nepřátelsky zaujata proti církvi. Kdo by pak byl ten "velký zástup kněží"?

8.4 Mnozí esenští, kteří uvěřili, se mohli pravděpodobně stát i nebezpečím pro rané křesťanství. V každém případě mělo pozdější bludné učení ebionitských židovských křesťanů nápadně styčné body s představami esejců.

8.5 Fragment 7Q5 mohl být skutečně totožný s Mk 6,52n. Alespoň není proti tomu žádný důkaz. To znamená, že již v roce 68 existovaly mezi Židy opisy tohoto evangelia, které bylo napsáno v Římě.

***

Četl jsem rukopis knihy jistého Žida (který nevěří, že Pán Ježíš je Mesiáš) k Novému zákonu, v němž uvádí, že Ježíš zřejmě znal esejce. Když byl v Betanii, prý takového esejce navštívil. Byl jím Šimon, který v Mt 26,6 je označen jako "malomocný". Z jazykového rozboru řeckého textu, který podle autora vznikl překladem původního textu hebrejského, nejde o "malomocného", ale o "esejce". Malomocný člověk by nemohl bydlet mezi ostatními lidmi. Uvádím to jen jako zajímavost.

O čem však přemýšlím je skutečnost, že Pán Bůh dva tisíce let zachoval celou knihu proroka Izaiáše ve skalách nad Mrtvým mořem, aby ji v naší době svěřil Izraelcům. Připadá mi to tak, jako kdysi za Ezdráše v Jeruzalémě po mnoha letech otevřeli knihu Zákona, začali v ní číst a objevovali Boží slova, která dosud neplnili (Neh 8. kap.). Knihu Izaiáše po objevu v Kumránu začali především studovat Židé. Co jim po dvou tisíciletích měla odkrýt? Myslím, že v žádné jiné prorocké knize není tolik napsáno o zaslíbeném Mesiáši, jako právě v této.

- Kapitola 7. se zmiňuje o znamení, dané Izraeli, že panna počne a porodí syna, ktorý obdrží jméno Immanuel. Jedinykrát se to v dějinách Izraela splnilo, a to při narození Ježíše. Anděl Hospodinův jasně řekl, že jde o toto proroctví (Mt 1,23).

- Kapitola 9. mluví o Mesiáši, který se narodí jako "dítě", ale přijde od Otce jako "syn" a bude králem "na věky".

- Kapitola 11. přináší proroctví o "prutu z pařezu Izai", který bude naplněn Duchem Hospodinovým a bude králem v slavném království pokoje. Z kořene Davidova pochází Beránek, který má sedm duchů Božích (Zj 5,5-6).

- Kapitola 42. popisuje charakter Mesiáše jako služebníka Božího, a že se to naplnilo na Pánu Ježíši, čteme u Mt 12,18n.

- Kapitola 52. a 53. uvádí, jak tento Boží služebník bude zohaven, usmrčen i vzkříšen. Je možné, aby Židé - znalci písem Starého zákona - četli tuto kapitolu a neviděli přitom trpícího Mesiáše? Ano, je to možné, dokud je "zástěra na jejich srdcích". (2K 3,15)

- Kapitola 61. mluví o "úřadu" Mesiáše, a že se to naplnilo a ještě naplní u Pána Ježíše, je jasné z Lk 4,18.

- Kapitola 63. nám obrazně mluví o Mesiáši, který přijde v slávě do Jeruzaléma, aby ukončil "válku národů" proti Izraeli v době velkého soužení.

Je to sedm celků, které mluví o Mesiáši od jeho narození až po slavné království na zemi, v Jeruzalémě. Kolem 700 let před příchodem Mesiáše Izrael tomuto proroctví Izaiáše nerozuměl nebo nevěřil. Od prvního příchodu Pána Ježíše, kdy se naplnila část proroctví Izaiáše, uplynulo téměř 2 000 let. Změnilo se něco v poznání a v chápání Židů v otázce svého Mesiáše? Jeden z mesiášských Židů hovoří (z knihy Dvanáct

Židů nalézá Mesiáše, Sbor JB, Liberec 1993):

"Ve stejné době (od r. 1967 - pozn. aut.) začal Bůh vylévat svého Ducha na mnohé Židy po celém světě. Předpokládám, že to byl určitý zvrat a současně vlastně začátek, kdy byl snímán závoj ze srdcí lidí. Nyní očekávám třetí stupeň Božího 'geula šléma', kdy Bůh odejme zaslepení, které se týká osoby a díla Ježíše - Mesiáše... K tomu je potřeba Božího zjevení..."

U nevěřících Židů začíná Bůh také odjímat závoj. Ještě nikdy v dějinách nebylo o Ježíši napsáno tolik knih a Židé o něm dosud nemluvili nikdy tak pozitivně. Přemýšlí se o NĚM jak v ortodoxních, tak ve světských kruzích. Říká se o NĚM, že byl velkým Židem, velkým rabínem a někteří jdou tak daleko, že Ho mají za velkého proroka. Uznat, že je Mesiáš, je pak další krok v tomto duchovním vývoji. Až přijde a postaví se na Olivetské hoře, pak teprve budeme dobře vědět, kdo On opravdu je..."

jos

VÝHODNÁ NABÍDKA:

Nablízím: Téměř nový kříž. Příliš těžký, v mém vztahu ke světu vyvolává křečovitost.

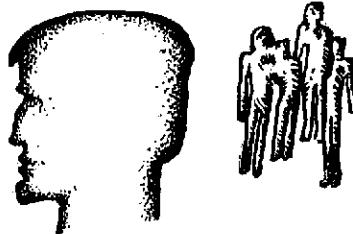
Talent - jen nepatrně opotřebovaný překládáním. Už několik let nepoužívaný.

Řadu zřídka využitých příležitostí pro věřící. Jde o příležitosti ke svědectví a pod. Neopotřebované, v prvotřídním stavu.

Nepoužívané vyznání víry. Kupující si musí sám zajistit údržbu a opravy. Pro správné osoby může být velmi užitečné.

Všechno k vidění kdykoliv ve sklepě mého domu.

Ptejte se na adrese: Kristian Lhostejný, Vážná 1, 111 00 Současnost.

NEBYŤ SÁM, MAŤ NIEKOHU

MUDr. Ján Siracký, DrSc

V záhlaví nášho lekárskeho diplomu máme uvedené začiatkové písmená latinských slov "Quod felix, faustus, fortunatus que sit". To znamená želanie šťastia, ale pre to slovo šťastie sú tu tri latinské výrazy - felix, faustus, fortunatus. Často som rozmýšľal, prečo by mal byť jeden lekár trojnásobne šťastný. Nevieť. Ale určite, keď sa niekto stane lekárom a toto povolanie robí rád, stáva sa mu to aj poslaním aj plnosťou života - znamená to určite aj veľké - mnohonásobné šťastie. Nie pre seba, ale pre druhých. To trojnásobné šťastie z nášho diplomu určite nie je myslené len ako šťastie z nejakej materiálnej spokojnosti.

V lekárskej profesii nestačí len manuálna zručnosť pri operácii alebo len analytická diagnostická kapacita. Je treba niečo viac - ďaleko viac, aby bol niekto skutočne lekárom. Tam niekde potom začína aj ten pocit plnosti života s tým šťastím z nášho diplomu.

Veľmi sa dnes snažíme, aby pacient neostal sám a úplne sám so všetkými problémami a otázkami. Mnoho razy už len ten pocit, že nie som sám, je povzbudzujúci.

Spomínam si - asi pred 7 rokmi sme operovali mladú pacientku - Rómku -

pre vážny gynekologický nález a boli sme šťastní, že sa podarilo všetko radikálne vyoperovať a pacientka má vysokú šancu byť trvale zdravá. Manžel tejto pacientky bol nejaký vyšší hodnostár rímskej komunity a žiadal ma, aby on a najbližší mužskí príslušníci rodiny mohli stráviť tú prvú noc po operácii v budove nemocnice. Tak sme sa nejak dohodli s našimi vrátnikmi a títo príbuzní strávili celú noc aj nasledujúce doobedie vo vestibule. Ich chovanie bolo korektné. Ráno pri vizite som sa pýtal pacientky, ako sa má. Samozrejme prvý deň po operácii nie je nikdy veľká pohoda. Keď som jej však povedal, že dole vo vestibule sú všetci jej príbuzní, výraz jej tváre prekonal dramatickú zmenu - z bolestítnstva do úplnej radosti. "Vážne sú tam dole, a všetci - to je ale radosť" - povedala. Vždy jej to pripomeniem, keď príde na kontrolné vyšetrenie a aj spomienka jej vyvolá radosť v tvári. Nebyť sám - mať niekoho.

Vždy si spomeniem na toho chromého pri rybníku v Bethesde z Jánova evanjelia (5,7). "Pane nemám nikoho..." Keď Pán Ježiš prišiel, skončila tá 38 rokov trvajúca "samota a bezmocnosť" a bol uzdravený. To je myslím také vyjadrenie našimi slovnými možnosťami tej vzácnej skutočnosti - že už nie som sám.

Pred tromi rokmi som pracoval niekoľko mesiacov v jednom onkologickom centre v Buffalo v USA. Bolo tesne pred Vianocami a bol som prechladnutý a tak nejako "strašne sám". Veľmi som sa potreboval nejak dostať z toho pocitu samoty. Po obede som si každý deň odskočil na kávu do bufetu v nemocničnej hale. Bol tam taký sympatický a zhovorčivý predavač, s ktorým som sa vždy porozprával, o všetko mal záujem a tak nejak som sa už

každý deň tešil na túto kávu a hlavne na rozhovor s ním. Menoval sa Chat. A v tento môj "smutný a osamotený" deň, keď som prišiel, tak mi hovorí: "Ján, prosím ťa, dávaj si pozor, keď pôjdeš domov, lebo sneží a tvorí sa poľadovica, aby sa ti nič zlého neprihodilo." Viete, zvláštne mi to bolo, lebo tento Chat bol od narodenia slepý. A tak som mal z toho ten pocit - taký krásny, jemný a slovami ťažko definovalateľný dotyk Božej prítomnosti. A už som nebol ani tak strašne "sám".

Pred viacerými rokmi som bol na dlhšom študijnom pobyte v Londýne. Zase sám a v tej situácii - podobnej staromládenectvu - som chodieval prať do takých malých obchodíkov - práčovní, kde je 10 - 15 pračiek, dáte do jednej svoje veci, nejaký persil a potom sedíte a čítate. Bol večer, vonku úplná tma. Sedeli sme a čítali, bolo nás tam asi 6 a zvonku bolo počuť, ako sa nejakí chlapi naháňajú. Naraz, jeden z nich hodil kameň práve do sklenených dverí tohto obchodíka. Bol to veľký rachot, ale sklo sa nerozbilo. Pani, čo bola vedúca tejto pracovne, otvorila dvere a do tej tmy zavolala, aby ten, ktorý hodil ten kameň prišiel k nej. Z tej tmy sa po chvíľke vynoril asi sedemročný strapatý chlapec, prišiel k tej pani a povedal, že veľmi ľutuje a že to už viac neurobí. Tá pani ho pohladila po vlasoch a pobožkala na čelo. Úplne bez slova. Tým sa to skončilo. My sme sedeli a dívali sa do zeme, všetci sme mali vlhké oči. Ten malý zázrak bol krásny.

Zázrak odpustenia a "pohladenia" je zaručený pre každého z nás v osobe Pána Ježiša. Je treba ale prísť z tmy do svetla.

Veľmi rád mám podobnosť o milosrdnom Samaritánovi z Lukášovho

evanjelia. Tí dvaja, čo išli pred ním, nechceli vidieť toho raneného a prešli na druhú stranu cesty. Samaritán chcel vidieť a videl a ošetril toho raneného a postaral sa mu aj o ďalšie liečenie a sľúbil svoju osobnú starostlivosť aj po vyliečení - pri svojom návrate.

Často sa my, lekári, ponáhľame, nemáme dosť času a pacient potrebuje určite niečo viac ako len operáciu, ožiarenie, chemoterapiu.

Pred viacerými rokmi sme liečili jednu mladú pani pre veľmi vážny nález. Prekonala operáciu a ožarovanie a boli sme šťastní, že je vyliečená. Často však potom som ju videl sedieť pred ambulanciou, ale na vyšetrenie neprišla. Pýtal som sa jej, či má nejaké ťažkosti - povedala, že v podstate ani nie a odišla. Raz sa však predsa len rozhovorila. "Viete, pán doktor, som taká sama, nemám nikoho a potrebujem vidieť ľudí - aj šťastných - zdravých aj trpiacich, ktorí vychádzajú z Vašej ambulancie. Smútok svojej samoty nakoniec prekonávala "rozdávaním" - starostlivosťou o ťažko choré pacientky.

Tak nejak si čím ďalej viac uvedomujem, že naša starostlivosť nekončí operáciou a odchodom pacientky domov. Depresie, bilančné smútky a samota - sám so svojimi problémami - to všetko veľmi potrebuje mať niekoho. Niekoho, kto je profesionál, niekoho, kto vie počúvať, vie poradiť a aj povzbudiť. Aj v tomto je trochu niečo z tých troch šťastí nášho diplomu. Šťastie z rozdávania.

Je mnoho ľudí nielen chorých, aj zdravých, všade okolo nás, ktorí sú možno sami a potrebujú niekoho. Nie len lekára, ale možno práve vás. Nemyslíte, že by sme sa mali viac dívať okolo seba, aby sme ich videli?

MUDr. Ján Siracký, DrSc

O pomluvách

Jazyk neumí zkritizovať nikdo z ľudí. Je to zlo, ktoré si nedá pokoj, plné smrtonosného jedu. Jím chválime Pána a Otca, jím však také proklínáme ľudí, ktorí boli stvoření k Boží podobě. Z týchž úst vychází žehnaní i proklínání. Tak tomu být nemá, bratří moji. (Jk 3,8-10)

Témto nepříkrášenými slovy označuje Jakub jeden ze základních problémů shromáždění, těla Kristova. Když jsem se jako čerstvě obrácený věřící poprvé účastnil jedné velké výroční konference, byl jsem zděšen, kolik negativního jsem tam slyšel o spoluvykoupených. Mnohé, co bylo řečeno, znali ti, co hovořili, jen z doslechu, byly to jen pověsti anebo pouhé domněnky. Šířilo se to však dále jako tzv. skutečnosti. Vážně jsem tenkrát uvažoval o tom, zda jsem vůbec na správném místě. Nerozvážnost v tom, co říkáme, v sobě skrývá nebezpečí stát se zdrojem infekční nemoci - čti pomluvy nebo klepů - která ohrožuje duchovní zdraví sborů. Žalm 101,5 říká naprosto jednoznačně: "Kdo pomlouvá bližního, toho umlčím." A Př 8,13 napomíná: "Úst převrácených nenávidím." Klepy a pomluvy patří k nejzhubnějším satanovým zbráním!

Použití správnou terapií!

Byla by to zcela určitě špatná terapie, kdybychom kvůli konferencím nebo shromáždění tyto problémy smetli se stolu. **Terapie musí začít u jazyka**, nemá-li jeho smrtelný jed podobně jako virus AIDS napadat imunitní systém shromáždění. Následující úvaha by měla nastínit jednu z možných terapií. (terapie = léčebný postup)

Proč bojovat proti sobě?

C. H. Spurgeon vyprávěl jednou následující příběh: Během španělské války jeden z důstojníků dělostřelectva zaměřil dělo na skupinu vojáků, kteří se shlukli v lese, a vystřelil právě ve chvíli, kdy přijížděl vévoda z Wellingtonu. Ten vzal dalekohled a když se přesvědčil, že rána nezpůsobila vážnější škody, prohlásil svým suchým způsobem: "Dobrá rána, kapitáne, ale už tam raději nestřelíte, ti lidé patří k našemu 99. regimentu."

Kolikrát už po sobě navzájem stříleli nemoudří a krátkozrací bratří, jejichž střely, kdyby byly vystřeleny správným směrem, by musely otřást satanovou pevností!

Co jsou to klepy?

"Vynáší (světenou) důvěrnost, kdo šíří klepy, nepřipoj se k tomu, kdo je mluvka" (Př 20,19 dle Bubera). Přitom **klepy vůbec nemusí být vždy lži**. Zda pravdivá zpráva, kterou šířím, je ve skutečnosti klepem, záleží na **motívu**, na pohnutce, proč a komu to sděluji. "Někdo... jako by probodával mečem, kdežto jazyk moudrých hojí" (Př 12,18). Chci opravdu léčit, duchovně napravit? Anebo chci vědomě nebo nevědomě ranit a bratra či sestru **pokořit a snižit** v očích ostatních spoluvykoupených? Jde mně skutečně o **nápravu** bratra či sestry, anebo šířím bezmyšlenkovitě či dokonce s vědomým zlým úmyslem klepy? "Nebudeš se chovat ve svém lidu jako utrhač", říká důrazně 3M 19,16. Šířím-li klepy, bez ohledu na to, jsou-li pravdivé či nepravdivé, jsem utrhač, **Ať pravdivé či nepravdivé, pomluvy jsou a zůstávají hříchem!**

Klepy zvyšují napětí a vyvolávají roztržky

Co sledujeme svými řecmi? Často prostě a jednoduše hledáme příznivce

vlastních názorů, které chceme ve shromáždění prosadit. Anebo se cítíme dotčeni a chceme svou zahořklost sdělit někomu blízkému, který naši hořkost sdílí a dále ji šíří mezi svými přáteli. To je opravdu zhoubný ďábelský kruh! To je skutečně satanův triumf, jehož dílo pak šířím! Zahořklost ochromuje náš duchovní život. *"Dbejte na to... ať se nerozbují nějaký jedovatý kořen, který by nakazil mnohé"* (Žd 12,15). Sděluješ-li svou zahořklost někomu dalšímu, šíříš kolem sebe z ní plynoucí ochrnutí. **Přestaň s tím.** Přednes svou hořkost v modlitbě Pánu a jdi přímo za bratrem, který se tě dotkl svým jednáním či řečí. Je-li to nezbytné, svěť se pastýřské péči někoho ze zralých bratří či sester. Ti mají smysl nejen pro odkrytí hříchů toho, kdo tě zranil, ale také mohou odhalit i tvá pochybení. Většinou to totiž bývá tak, že oba nebo všichni zúčastnění potřebují nápravu a oba nebo všichni to musí poznat a uznat.

Neposlouchat! Nešířit!

Jak rádi posloucháme podobné řeči! *"Řeči klevetnickovy jsou jako pamlsky, sestoupí až do nejvnitřnějších útrob"* (Př 26,12). **Posloucháme-li** nebo šíříme-li pomluvy, neměli bychom nikdy zapomínat na to, že i my sami se můžeme kdykoliv stát **obětí** pomluv jiných, což nás pak hluboce zraňuje a má to vliv na obecnoství. *"Utrhač roznáší důvěrné záležitosti, kdežto kdo je duchem věrný, ukryje to"* (Př 13,11). Když za tebou přijde **utrhač**, dej mu najevo, že ho nemíníš poslouchat. Ať se obrátí přímo na Pána nebo na toho, koho se to týká, jak to také Písmo nesmlouvavě připomíná (Mt 18,15): *"Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima"*. Musíš tedy jít k tomuto člověku a k někomu jinému. Tímto způsobem můžeš bratra nejspíše napravit. A nezapomeň

přítom: **Šířit pravdu s falešnými motivy** je utrhaní, je to **jeden z nejhorších hříchů**, protože **hrubě napadá lásku**. *"Není-li už dřevo, (=pomluvy), uhasne oheň, není-li klevetník, utichne svár"*. (Př 26,20) Je to tedy i v tvých rukou, zda klevety skončí anebo zda je vůbec připustíš.

Přikrýt!

"Především mějte vytrvalou lásku jedni k druhým, vždyť láska přikryje množství hříchů" (1Pt 4,8). Na dodržování této biblické zásady se nejlépe ukáže, zda tvá láska ke spoluvykoupeným je opravdová a ryzí. **Téměř všechny problémy mezi spoluvykoupenými se mohou a musí řešit mezi čtyřma očima.** Sborová kázeň je mezní opatření (při bludných učeních nebo životě v hříchu). **Přikrýt znamená: absolutní mlčenlivost! Absolutní diskretnost.** Důležitost této zásady potvrzují následující přísloví: *"Nenávist vyvolává sváry, kdežto láska přikrývá všechna přestoupení"* (Př 10,12). *"Kdo stojí o lásku, přikrývá přestoupení, ale kdo je přetřásá, rozlučuje důvěrné přátele."* (Př 17,9, sr. také Př 11,3).

Zakrytá vada

Jistý starověký malíř dostal za úkol namalovat obraz Alexandra Velikého, který by věrně a dostatečně důstojně zobrazoval tohoto makedonského vítěze. Malíř měl před sebou těžký problém. Alexander měl totiž na čele ošklivý šrám po ráně mečem. Malíř si řekl: *"Nechám-li jizvu vyniknout, znehodnotí se králův obličej, vypustím-li ji, ztratí obraz věrohodnost. Co mám dělat?"* Naštěstí ho napadla spásná myšlenka, zobrazit krále v zamýšleném postoji, přičemž se opíral o loket a jeho prst se bezděčně napřimil a přikryl ošklivou jizvu. Tak byla pohledu pozorovatele skryta. Tak by měly Boží dítky pře-

mýšlet o cestách a prostředcích, jak položit prst lásky na nedostatky, prohřešky a slabosti svých bližních, místo aby ho varovně pozvedaly. A nestačili jeden prst, použij celou ruku anebo nejráději obě!

Čím se liší pravá duchovní péče od pomluvy?

Mnohdy své pomluvy maskujeme zbožným pláštikem. K utišení svého špatného svědomí si říkáme: *"Říkám přece to a to jen z hluboké péče o blaho shromáždění a k duchovnímu poučení posluchačů. Navíc přece bratři a sestry potřebují vědět, zač je třeba se modlit."* A tak se údajně tak velmi důležitá věc důkladně protřepe a posoudí až do posledního detailu. Na modlitbu pak většinou už nezbude čas. Kdybychom věnovali modlitbám tolik času, kolik ho používáme na posuzování jiných, byl by zřejmě duchovní stav většiny shromáždění podstatně lepší. Zpravidla není vůbec třeba používat chyb bratří a sester jako příklad k poučení jiných. Písmo Svaté nabízí pro všechny problémy plnost příkladů a užitečných odkazů. Proto prosí žalmista: *"Hospodine, postav stráž k mým ústům, přede dveře mých rtů hřídku"* (Ž 141,3).

Důležitá biblická zásada:

Všechno, co řeknu o spoluvykoupených, není pomluvou a utrhaním, ale pravou péčí o duši pouze tehdy, přispívá-li to doopravdy k řešení problémů tohoto bratra či sestry.

Není-li tomu tak, mám mlčet a všechno přednášet na modlitbách Bohu. Proto napomíná Jakub v 1,26 vážnými slovy: *"Domnívá-li se kdo, že slouží Bohu a přitom nedrží na uzdě svůj jazyk, klame tím sám sebe a jeho zbožnost je marná"*. Kéž se nám vryjí do srdce slova Pána Ježíše: *"Pravím*

vám, že z každého planého slova, jež lidé promluví, budou skládat účty v den soudu" (Mt 12,36). Vše, co říkáme, má přece sloužit k budování údů těla Kristova (1K 14,26).

Roztržení a zhojení, zranění a obvázaní

V Oz 6,1.2 čteme: *"Pojďte, vraťme se k Hospodínu, on nás rozsápal a také zhojí, zranil nás a také obváže. Po dvou dnech nám vrátí život, třetího dne nám dá povstat a my před ním budeme žít."* Zde máme recept na péči o ducha podle Božího měřítka. Tato péče je pro postiženého spjata s bolestí a utrpením. Proto musí duchovní péče probíhat se správným duchovním postojem. Velmi snadno zapomínáme na napomenutí z Ga 6,1: *"Bratři, upadne-li někdo z vás do nějakého provinění, vy, kteří jste vedeni Božím duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti"*. Častokrát jen zvětšujeme bolest a zapomínáme nebo zanedbáváme léčení a obvažování. Chirurg, který odstraní nádor, desinfikuje ránu, zašije ji, zaváže a bdí nad dalším průběhem léčení. Děláme to také tak?

Ze 4M 19,17 můžeme vyvodit důležité poučení: *"Pro nečistého vezmou trochu prachu z spálené k očišťování od hříchu a na něj se do nádoby nalije čerstvá voda. Někdo čistý vezme yzop, smočí v té vodě a stříkne na stan, na všechno nádoby i na všechny lidi, kteří tam jsou, i na toho, kdo se dotkl kostí nebo skoleného anebo mrtvého či hrobu."*

Jen "čistý", tzn. duchovně zralý křesťan se směl ujmout očišťování nečistého a to pomocí "svazechku yzopu", symbolu pokory (protože yzop je nejmenší, nejméně náročná a nejnepatrnější rostlina rostoucí na zdech v Orientě).

Na kolenou umýval Pán Ježíš nohy svých učedníků. Nemyl jim hlavy, jak to rádi děláváme my. A jako milosrdný Samaritán máme lít do ran **bohatě olej** (duchovně působící slova) a **víno** (radost, povzbuzení) a ne ocet a žluč, tj. tvrdou srážející kritiku, a **rány ovázat (láskou), aby nemohlo dojít k infekci.**

Isidor Heggli - die Wegweisung 4/94.

Misie ve věku masmedií

Expres "Masmedia" odjíždí z 9. nastupiště

Je to jen vize z hororu? Země přeplněná roboty! Všechno je jednou provždy přetechnizováno, automatizováno a mechanizováno. To vše má dokázat, že obecenství a komunikace mezi Bohem a člověkem už nejsou možné. Bůh, který stvořil člověka podle svého obrazu, stojí teď proti tlupě robotů. Nepozorovaná transformace v epoše masmedií: člověk je propojen sítěmi a kabely. Jako sci-fi film s hvězdným osazením lidstva. Nejsou to "růžové" vyhlídky do budoucna jedněch a hororové představy druhých? Anebo to patří jen do říše pohádek? Nepochybně - ještě jsme tak daleko nezašli! Misie v epoše masmedií - co to znamená? Máme rezignovat kvůli technizovanému okolí, anebo je to výzva začít s novými formami evangelizace?

Epocha masmedií - není to jen rozmar doby? Stále se vymýšlejí nové epochy lidstva: věk počítačů, feministický věk, věk nekonečných možností a teď ještě věk masmedií. Lidé ve věku

kolem třiceti let prošli, aniž by si to možná uvědomili, nejméně dvěma takovými epochami. Vždy ohlášená s patřičnou pompou, prováděná s náležitou reklamou a později, když se projevila jako neakceptovatelná, nechala se jako horká brambora spadnout. Vyhlášení nové epochy - je to jen otázka reklamy? Těžko posuzovat. Člověk ostatně nechce novou epochu zaspát. Kdo se chce prosadit, musí být "up to date" - "v obraze". Život na "nádraží trendů" není jednoduchý. Tolik kolejí, tolik možností, z nichž mohou odjíždět jednotlivé "vlaky". Jak stihnout správný vlak? Je to jako přelud - vlak odjíždí - a nikdo si toho nevšimá! "Naštěstí" však existují kanceláře a firmy, které na tyto důležité otázky znají odpověď. S věkem masmedií je to ale jiné. Zde už není pochyb - tento vlak jede plnou parou do příštího tisíciletí. S proklamací nové éry se většinou spojují naděje na pokrok, blahobyť, zlepšení anebo ulehčení dosavadního životního standardu. V případě masmedií jsou fakta nasnadě: volba většího počtu programů, atraktivnější filmy, více radiostanic, privatizace státních rozhlasových a televizních zařízení, více informací a a a... Křesťanský tábor byl vždy vůči takovým proklamacím skeptický. Již zavedení rádia a televize vyvolalo v řadě křesťanů bouři. Byly rozšiřovány nesouhlasné letáčky, koupě takového přístroje "žádostí oči" byla zakazována a členové sboru, kteří se nechali strhnout ke koupi takového "krámu", byli dáváni do kázně. Tak tomu bylo v letech 1956 - 58, když televize vstoupila do obývacích pokojů. Oblíbená překližka zavírala se do skříněk před nepovolanými očima. Dnes se tato "modla v obývacím pokoji" stala masovou záležitostí. Patří k němu. Má své čestné místo ve středu, matně

černá, se superplochou obrazovkou a s nezbytným dálkovým ovládním. **Multimediální generace**

Čas se nezastavil. Ze tří programů je najednou třicet a v nejbližších letech se počítá s možností volby minimálně ze stovky různých programů. Mezitím došlo ke svatbě televize s počítači. Dalším heslem jsou multimedia. Stojíme na prahu další epochy - digitální. Tak rychle to pokračuje. V Americe se pokouší vybudovat síť televizorů a počítačů tak, aby se z domova dalo nakupovat, vyřizovat bankovní transakce, rezervovat si místo v letadle či rychlíku, získávat lexikální informace atd. Televizor se slije s počítačem do "univerzálního interface", spojovacího místa, jímž může člověk komunikovat se světem. Lidé sedící celé hodiny před svým PC, vybaveným telefonní přípojkou, jsou pak schopni navázat kontakty s jinými PC kdekoli ve světě. Miliony lidí, kteří přišli do styku s kulturami spojenými s počítači, jsou strháváni fascinující přítlačivou silou jejich rozmanitosti a živosti až k chorobné závislosti. Počítač vede rozhovor s počítačem. Dokonce se už mluví o virtuální učebně, kde počítač přebírá roli učitele. A pomocí speciální rukavice, spojené elektronikou s počítačem a databází je možno vstoupit do imaginárního prostoru.

Šíří se klasifikace lidí na počítačové experty a analfabety: vzdělání lidí, kteří nedokážou zacházet s počítači, představují analfabety příštího tisíciletí. Ve vztahu k těmto perspektivám je titulěk stále pravděpodobnější. Svět ztrácí své zeměpisné rozměry a pojmy jako společenství nebo sociální vztahy se předdávají počítači. Virtuální společenství pak jsou sociální spojení, u nichž uživatelé zprostředkovávají "online" své pocity a názory jiným. Jestliže se před

několika lety svět srovnával s jednou globální vesnicí, zdá se být tento pojem dnes už překonaný: Svět slouží jen jako startovací a přistávací plocha pro skok do imaginárního prostoru: "Beam me up, Scotty!"

Rodiče ručí za své děti?

Dosavadní výčet osvětluje bohužel jen technickou stránku. Je ještě druhá strana mince - a tou je to, že člověk zůstává na cestě a je tam chladnokrevně zabíjen. Děti zabíjejí, mučí a drancují. Návody září ze stínítek do obývacích pokojů. Bestiální činy jako vraždy dětí v Liverpoolu se odehrávají také v Německu a jiných zemích. Devalvace hodnot, rozbité rodiny a svět televize umožňují dětem vyrůstat v morální džungli. Jednají jako jejich "velké příklady" a chladnokrevně zabíjejí. Mnohé z nich žijí svůj osmihodinový den před obrazovkou. Skáčou z programu na program, zůstanou při té či oné scéně a jde se dál. Proplouvají programy a vybírají si nejtípnější nebo nejnapínavější vyvrcholení. Následky jsou všeobecně známy: Rodiče, učitelé, vychovatelé a učitelé nedělních školak si stěžují na neschopnost dětí soustředit se. Vědomost se dá zprostředkovat jen formou krátkého vtipu. Co není dostatečně vtipné, to odmítají. Ale nejsou postiženy jen děti. Mnohočetnost medií a programů nedává předpoklady pro náročnou zábavu. Pornografie a násilné filmy jdou na dračku, extrémně pravivcové názory se zrcadlí ve video a počítačových hrách. Ve vášni po novém si konzument dovolí i pohled do pravého rohu. Není tam nikdo, kdo by se mu koukal přes rameno.

Pochybené téma!

Nádherné vyhlídky! A co teď? Strčit hlavu do písku? Je to přece náš svět, ve kterém jako křesťané žijeme a jehož

jsme součástí. A to na celém světě. Tyto vnější okolnosti by měly ovlivnit naši misijní strategii. Ne v tom, abychom v tomto elektronicko-technickém zbrojním soutěžení drželi krok, ale v tom, aby nás lidé slyšeli a aby nám porozuměli. O to přece jde. K tomu patří také ale i to, že i my budeme rozumět lidem. Úmyslně jsem použil v tomto článku některá slova z jejich slovní zásoby. Dělá vám potíže chápat? Musíte si uvědomit, že televizní děti po patnácti minutách biblického vyprávění bez zlého úmyslu vypínají a nudí se. Kolik zábran musí překonat dospělí lidé, aby vstoupili do studeného neosobního prostoru a poslouchali kazatele, kterému rozumí stejně jen útržkovitě. A přitom zde bylo jen jediné téma, které je zajímalo: "Zde je život!" Poslední příklad: Co se děje s traktáty, které - hustě popsány na čtyřech stranách - se dávají kolemjdoucím chodcům? To není otázka - známe tyto obrázky: traktáty v koších na odpadky, na chodníku anebo v popelnících. Taková je skutečnost.

Na toto číslo se nelze dovolat

Milióny lidí sedí u svých životních telefonů a čekají, že jim někdo zavolá, aby je vysvobodil z jejich prázdnoty a bezsmyslnosti života.

A my křesťané k nim nedokážeme proniknout, protože často vůbec nevíme, co lidmi kolem nás hýbe a co jim působí bolest. "Na toto číslo se nelze dovolat" - promarněná šance. Při takovém pohledu by bylo zcela nesprávné říkat: "Když bude Boží duch chtít, může lidi oslovit i těmito možnostmi." Samozřejmě, Duch Boží to může! Ale není to často laciná omluva naší sobecké lhostejnosti, nezájem o myšlení a jednání lidí kolem nás? Výraz "láska je vynalézavá" se neomezuje jen na vztah mezi mužem a ženou, platí také pro

naši misijní činnost. Připomeňme si ještě jednou: tato láska k lidem byla pro Boha důvodem k tomu, že dal svého Syna. Vlastně bychom si teď měli udělat čas, abychom sledovali život Pána Ježíše: jak navštívil Zachea, jak seděl s celníky, mluvil s prostitutkou, pomohl ženě u Jákobovy studnice a přitom vždy přinesl do hovoru Boží lásku.

Existuje život po obrazovce!

Zajímají nás ještě naši spoluobčané? Anebo jde jen o ročně konanou povinnost, i když jí vznešeně říkáme evangelizace? Vidíme ještě lidi, kteří v touze po lásce a uznání unikají do imaginárního virtuálního světa? Lidé, kteří sedí celé hodiny před obrazovkou, jen aby slyšeli lidský hlas? Děti, které z touhy po lásce končí v táboře pornografie nebo násilí, protože jejich rodičovská výchova se redukovala na "klíč na krk" a na pohlavky? Musíme proniknout do tohoto světa našich bližních. To jsou ohrady a ploty 20. století. Misie v období masmedií je velmi velký požadavek, protože má velmi široký záběr. Existuje tolik možností, jak zavést Boží lásku do hovoru. Ať už prostřednictvím evangelizačních filmů, radiového vysílání, časopisů, počítačových programů, bister nebo sborových domů, které zvou lidi aktivně. "Misie dnes" znamená: láska je vynalézavá. Lidé dnešní doby mají chápat, co to znamená, když jim Ježíš říká: "Přišel jsem, abys ty, člověče, žijící ve dvacátém století, měl život - život v hojnosti." Zde a nyní.

Thomas Meyerhöfer: *Offene Türen 4/94*
přel. tp

Pro pochopení tohoto článku několik vysvětlivek:

virtuální = myšlený, zdánlivý,
masmédia = prostředky pro sdělování informací

První a druhé vzkříšení

(podle J 5,25-29 a Zj 20,5-6)

Poněvadž v křesťanských kruzích a obecně je ještě mnoho nejasností o prvním a druhém vzkříšení z mrtvých, chceme si dnes s pomocí Boží ve světle Písma o této závažné věci pohovořit. Domněnka a výklad, že všichni mrtví budou vzkříšeni ve stejnou dobu, ať již zesnuli ve víře nebo zemřeli v nevěře - aby byli společně postaveni před Boží soud a dostali odplatu za to, co ve svém životě dělali, je mylná a odporuje jasnému učení Božího slova, které hovoří o *dvou vzkříšeních, prvním a druhém*. Jinými slovy, jak praví Pán v J 5, 24-29 - jedná se o vzkříšení života a vzkříšení soudu, tj. vzkříšení z *mrtvých* a vzkříšení *mrtvých*. Všichni, kdo mají podíl na prvním vzkříšení, jsou uváděni jako blahoslavení a svatí, nad nimiž druhá smrt nemá moci.

Je zde tedy otázka: Co je to vlastně druhá smrt? Odpověď je velmi důležitá a najdeme ji ve Zj 20,14-15. Druhá smrt je tedy jezero ohnivé, jezero, hořící ohněm a sírou (Zj 21,8). Nad těmi, kteří mají podíl na *prvním vzkříšení*, nemá *druhá smrt* žádnou moc. Naproti tomu všichni, kteří mají podíl na *druhém vzkříšení*, jejichž jména nejsou nalezena v knize života, kteří zemřeli v nevěře, propadnou *smrti druhé*.

Dříve, než přistoupíme k oběma uvedeným obdobím vzkříšení, věnujme pozornost 1K 15,20-28, kde jsou stručně uvedeny poslední události. Ve slovech "ale vstal z mrtvých Kristus" je Pán označen jako *prvotina* zesnulých. Pán Ježíš má v Božím slově mnoho názvů a titulů, které mu patří od věčnosti a ty, které si vydobyl. Mezi první patří jména jako např. Hospodin (hebr.

JHVH - Jahveh nebo Jehovah), věčné Slovo, Syn Boží, Všemohoucí, Stvořitel a j. K dalším patří všechna jména, která získal tím, že se stal člověkem, svým životem v dokonalé poslušnosti, svým dokonalým dílem vykoupení, svou smrtí a slavným vzkříšením. Je Synem člověka, Božím beránkem, Božím služebníkem, Veleknězem, hlavou svého těla a Církve a má výše uvedený titul *Prvotina zesnulých*.

Pán Ježíš jako Syn člověka skutečně zemřel. V těch hrozných hodinách opuštěnosti Bohem pro naše hříchy na něm spočíval hněv Božího soudu a Boží spravedlnosti. On, kníže života, svatý a spravedlivý, byl položen do prachu smrti (Ž 22,16). Když ale Boží svatost a spravedlnost na něm našly dokonalé uspokojení a Bůh byl svým Synem oslaven (J 17,1) a moc temnosti byla zlomena, vstal slavně z mrtvých jako *prvotina zesnulých*. Jistě že i zemřelí Starého zákona jako věřící patří k zesnulým, avšak teprve od smrti a vzkříšení Páně se používá tohoto označení pro věřící, kteří odešli z tohoto světa. Také o prvním mučedníku Církve Štěpánovi čteme, že následoval příkladu svého Pána a Mistra, modlil se za své nepřátele, poručil ducha Pánu a *zesnul*. (Sk 7, 59-60). Také v 1Te 4,13-14 čteme: "Nechci pak, abyste nevěděli, bratří, o těch, kteří *zesnuli*, abyste se nermoutili jako i jiní, kteří naděje nemají. Nebo jestliže věříme, že Ježíš umřel a z mrtvých vstal, tak Bůh i ty, kteří *zesnuli* v Ježíšovi, přivede s ním... Toto zajisté vám pravíme slovy Páně, že my, kteří živi pozůstaneme do příchodu Páně, nepředejdeme těch, kteříž *zesnuli*. Aj, tajemství vám pravím: ne všichni zajisté *zesneme*, ale všichni proměnění budeme, pojednou v okamženi, k zatroubení poslednímu" (1K 15,51).

Kristus je tedy prvotinou zesnulých - nikoli zemřelých. Jako prvotina musí být ve všem první. Byl vítězem nad Satanem, nejen ve svém životě, nýbrž i ve své smrti. Vstal slavně z hrobu, čímž podal jasný důkaz o tom, že smrt nad ním nemá moci. Tak všichni, kteří jsou jeho, jsou této moci temnosti navždy zproštěni. Kdo věří v něho a je odvolán z tohoto světa, neumírá, nýbrž zesnul a odchází na věčnost ke svému Pánu. Kristus za něho nesl spravedlivý Boží hněv pro hříchy a zničil toho, který měl vladařství smrti, ďábla. Každý znovuzrozený věřící je tedy vykoupěným Pánem a má s ním podíl na vzkříšení a nad tím druhá smrt nemá žádnou moc. Čtème Mt 27,50-53: "Ježíš pak opět zvolav hlasem velikým vypustil duši. A aj, opona chrámová roztrhla se na dvě, od vrchu až dolů a země se třásla a skály se pukaly a hrobové se otvírali a mnohá těla zesnulých svatých vstala - a vyšedše z hrobů po vzkříšení jeho, přišli do svatého města a ukázali se mnohým." Vzkříšení mrtvých zesnulých je ve spojení se Synem člověka, Kristem. Nebo poněvadž skrze člověka smrt přišla, tedy i skrze člověka vzkříšení z mrtvých. Skrze prvního Adama přišel hřích na svět a skrze hřích smrt a tak na všechny lidi smrt přišla, poněvadž všichni zhřešili (Ř 5,12). Nebo jakož v Adamovi všichni umírají, tak i v Kristu všichni obživeni budou. Prvotiny Kristus, potom ti, kteříž jsou Kristovi v příští jeho (1K 15,22-23).

Sl
(Pokračování příště)

Opět falošní Kristovia a mor

V poslednom čase vzrušilo našu verejnú vyčinnosť náboženskej sekty vo

Švajčiarsku, keď pri hromadnej samovražde (alebo vražde?) prišlo o život takmer 50 ľudí. Vodca sekty Luc Joret, Kanadan švajčiarskeho pôvodu, vyše 10 rokov vyhlasoval o sebe, že je novodobý Kristus, desiatky inak rozumných ľudských bytostí presviedčal o konci sveta, až ich dohnal k samovražde.

V apríli 1993 vystrájal niečo podobné David Koresh. Vtedy prišlo o život vyše 70 ľudí. Stalo sa to v USA.

Smutné správy prichádzajú z Indie. Vyskytol sa tu pľúcny mor. Jeho obeťmi sa stalo oficiálne vyše 50 ľudí. Neoficiálne je to až šesťnásobne viac. Správy o nákaze morom prichádzajú dokonca aj z Nemecka a Rakúska. Teda blízko nás.

Nech už to berieme akokoľvek, nemôžeme si nevšimnúť slová Pána Ježiša Krista, ktoré sú zapísané v 24. kapitole Matúša:

"Hľadte, aby vás niekto nezviedol! Lebo mnohí prídu v mojom mene a budú hovoriť: Ja som Kristus a mnohých zvedú... bude hlad a mor a miestami zemetrasenia."

Pravda výklady týchto pasáží hovoria, že sa to predovšetkým vzťahuje na Izrael. No tak či onak, súvislosť so skonom sveta tu je. Musí to v nás vyvolať prinajmenšom aspoň pocit zodpovednosti za využitie času milosti, ktorý ešte máme k dispozícii. Nevieame, kedy príde Pán, nevieme, kedy nastane definitívny koniec sveta, ale všetko nasvedčuje tomu, že to bude čoskoro. Pre nás viac, ako pre kohokoľvek iného platí: Bďte, buďte pripravení! Neradi by sme boli v skupine nepripravených alebo ľahostajných.

Ešte dnes je čas vstať a pozrieť sa v ústrety svojmu Pánovi.

jk

Pozitívni myšlení

Pokud jste se ještě nesetkali s tímto pojmem, pak je dost dobře možné, že vás s ním v brzké době na nějakém školení seznámí přednášející lektor. O co zde jde? Jedná se o novou metodu, která se rozšířila v poslední době z Ameriky do Evropy. Je to metoda, která klade důraz na kladnou stránku problémů, s nimiž se denně potýkáme. V každé situaci, kterou jsme nuceni řešit, může být přístup kohokoliv z nás buď kriticky záporný nebo objektivně kladný. Pozitivní myšlení zdůrazňuje kladnou stránku problému, s kladným pohledem a přístupem, s kladnými pocity a samozřejmě s kladným řešením. Česky bychom řekli: brát věci s humorem. Příklad: Nemohu se někam dovolat telefonem. Je stále obsazeno anebo spojení nefunguje. Pak je zbytečné, abych se rozčiloval nebo zehral na stav telekomunikační sítě, protože není v mých silách tuto situaci změnit. Zaměřím se tedy na kladnou stránku a uvědomím si, že mohu volanému napsat dopis, který může být obsírnější, vřelejší, mohu do něho vložit obrázky a vyjde mě mnohem levněji než strohá telefonická zpráva. Pozitivní myšlení nelze zaměňovat s životním optimismem. Optimista míří spíše do budoucna, kdežto pozitivní člověk žije ve zcela reálném světě s jeho každodenními potížemi. Jsou dokonce vypracovány metody (založené na posilování vůle), s jejichž pomocí lze od samého rána zvládat přicházející situace tak, abychom jimi nebyli vykořisťováni. Škola pozitivního myšlení dokonce tvrdí, že pozitivně myslící člověk si prodlužuje svůj život o pět až deset let. Mohlo by se zdát, že

Američané přišli s něčím zásadně novým. Jejich objev je však objevem už "objevené Ameriky". Vždyť k tomuto způsobu kladného uvažování a jednání nás vede Boží slovo:

"Kdo z vás může o jedinou píď prodloužit svůj život, bude-li se znepokojovat?" (Mt 6,27 Ekum. př.)

Proč se trápit tím, na co nemám vliv? Není lépe vložit svůj život do Božích rukou?

"Všelikou péčí svou uvrhouce na něj. Nebo on má péči o vás" (1Pt 5,7).

Nenacházíme snad v Božím slově návod na stav dobré i špatné mysli? *"Jestli kdo z vás zkormoucený? Modli se. Pakli jest kdo myslí dobré? Prozpěvuj" (Jk 5,13).*

A není zde celá řada pokynů, jak jednat pozitivně?

"Vždycky se radujte, bez přestání se modlete, ze všeho díky činite..." (1Te 5,16-18), "Vítej pak, že milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému..." (Ř 8,28).

Budeme-li hledat Boží tvář od samého rána:

"Bože, Bůh silný můj ty jsi, tebeť hned v jitře hledám, tebe žízní duše má, po toběť touží tělo mé" (Ž 63,2), pak budeme dostávat sílu od Hospodina do všech životních situací:

"Ale ti, jenž očekávají na Hospodina, nabývají nové síly. Vznášejí se peřím jako orlice, běží, avšak neumdlévají, chodí, a neustávají" (Iz 40,31).

Jen opravdově věřící člověk, který vkládá všechny své životní situace do Božích rukou a s Boží pomocí je také řeší, je v pravém slova smyslu člověkem s pozitivním myšlením.

hk

Duša alebo duch?

Možno ste už niekde počuli alebo čítali výrazy ako "pozitívne myslenie", "odpustiť sám seba" či "milovať (prijímať) sám seba", ktoré reprezentujú najmodnejšie teologické myslenie. Tieto pojmy a ich myšlienkový obsah môžu azda zaujať svojou zvláštnou interpretáciou Božieho slova, ale je otázne, či sa nejedná viac o vnášanie psychologických, duševných prvkov do biblickej zvesti namiesto výkladu Písma pod vedením Ducha svätého. Či skutočne je oslovovaný duch človeka, alebo len jeho duša. Pozrime si bližšie tieto jednotlivé pojmy.

Pozitívne myslenie sa zdôrazňuje azda na základe slova Pána Ježiša: "Nech sa vám stane podľa vašej viery!" (Mt 9,29) a tvrdí sa pritom, že keď človek bude veriť a očakávať dobré veci - napr. uzdravenie, úspech, bohatstvo - bude sa jeho život vyvíjať kladným smerom. Doporučuje sa, aby sa takéto pozitívne myšlienky vysielali aj smerom k našim blíznym (pozitívna modlitba). Týmto pojmom operujú najmä hlásatelia tzv. "prosperitného kresťanstva". Ak sme však zakotvení a utvrdení v Božom slove, ktoré rozdeľuje ducha a dušu (Žd 4,12), pocítíme v takomto ponímaní nebezpečný sklz smerom k duševnu a k používaniu vlastných duševných síl k manipulácii so svojim vlastným životom, prípadne aj s životom iných ľudí. Viera, o ktorej hovorí na citovanom mieste Písmo Pán Ježiš, nie je nejaké naše duševné úsilie, zamerané na pozitívne veci pre nás, ale je to viera v Jeho, v Jeho moc, lebo On má moc zasahovať do našich životov a meniť ich podľa svojho láskyplného zľutovania a

podľa svojej vlastnej vôle. Žiadnym, ani tým najusilovnejším "pozitívnym myslením" nemôžeme nášho Pána ovplyvniť, ale dostávame sa na pôdu autosugescie, parapsychológie a nebezpečného pokusu rozvíjať vlastné duševné sily. Za tým všetkým sa skrýva satan so svojou lstivou taktikou a v rúchu "anjela svetla" sa usiluje dostať nás pod svoj vplyv. Pokúšaj sa ovplyvňovať "pozitívnym myslením" ešte aj iných ľudí sa rovná priamo telepatii, čo je jedna z okultných praktík. V svojom spisku "Trilógia ducha, duše a tela" (Skrytá sila duše) varuje Boží svedok Watchman Nee dokonca aj pred nesprávnym spôsobom modlenia, pri ktorom sú naše modlitby zamerané na človeka, za ktorého sa modlíme, namiesto na Boha, lebo aj tu je nebezpečenstvo psychického ovplyvňovania dotyčnej osoby. Kresťan, ktorý je plný Svätého Ducha, nemusí sa usilovať o "pozitívne myslenie", aby si tým privolal dobré veci, ale jeho srdce je plné chvály a vďaky Pánovi a nech to v jeho živote vyzerá akokoľvek, vie ďakovať Bohu "vždycky a za všetko" (Ef 5,18-20), hoci okolnosti v jeho živote sú trebárs celkom "negatívne".

Ďalším "hitom" modernej teológie je výzva k "odpusteniu samému seba". Tým sa chce povedať, aby sme si už prestali pripomínať svoje minulé previnenia a hriechy, odpúťali sa od toho. Je však vôbec možné získať pokoj a kľud pre svoje svedomie, keď si jednoducho "sám odpustím"? Veď iba Syn človeka má právo a moc odpúšťať hriechy (Mk 2,10). On odpúšťa naše hriechy na základe svojej preliatej krvi. Človek, ktorý sa v úprimnom pokání a vyznávaní hriechov blíži k trónu milostii, môže si byť celkom istý na základe Božieho slova, že Boh mu jeho previnenia odpúšťa.

Napokon to však nie je ani naša ľútosť, ani naše vyznávanie hriechov, ktoré je vždy nedokonalé, lebo nepoznáme sami seba až do hĺbín našej skazenej prirodzenosti, čo uspokojuje naše svedomie a zmieruje Boha, ale drahá krv Pána Ježiša Krista (1J 1,7). Diabol by nám chcel toto dokonalé dielo zmierenia a teda dokonalé Božie odpustenie spochybniť pripomínaním našej minulosti, ale tu to máme urobiť tak, ako to robieval dr. Martin Luther, keď mu satan predostrel zoznam jeho hriechov. Vzal pero a napísal cez to: "Krv Ježiša Krista, jeho Syna, očisťuje nás od každého hriechu." Pokusy o nadobudnutie vnútorného pokoja "odpustením sám seba" nie je zase nič iné ako duševné úsilie namiesto duchovného boja "mečom Ducha", ktorým je Božie slovo, v spofahnutí na jeho zaslúbenia. Lebo "odpustenie samému seba" je v skutočnosti nevera v Božie slovo a nedostatočné spofahnutie na dokonalé zmierenie v obeti Pána Ježiša Krista (Ef 1,7; Žd 9,26; 1J 1,9; 2,2; Zj 1,5).

Veľmi rozšírená je tiež novodobá náuka o **milovaní - prijímaní - samého seba** (viď napr. Walter Trobisch "Miluj sám seba" - vydalo nakl. KOM-PAS, Náchod). Opiera sa o prikázanie lásky k blížnemu, ktorého máme milovať ako seba samého (L 10,27). Hlásatelia náuky o "milovaní samého seba" tvrdia, že bez lásky k sebe samému nemôžeme správne milovať ani svojho blížneho a tak v svojom učení kladú dôraz na prvú časť tohto prikázania, teda na lásku k sebe, zatiaľ čo Pán Ježiš položil dôraz na lásku k blížnemu. To je podstatný rozdiel. Je predsa samozrejmé - ako píše aj apoštol Pavel v Ef 6,29 - že každý človek je od prirodzenia sebec a miluje seba, to netreba zdôrazňovať. Napokon aj v tom, čo

hlásatelia tejto náuky nazývajú "neprijímaním samého seba", sa v podstate skrýva ozajstné sebecko, v ktorom človek odmieta a neprijíma vlastne seba, ale okolnosti a svoje obmedzenia, ktoré Boh postavil do jeho života, lebo by si prial pre seba len dobré. Ale otázne je, či takto prajeme dobré aj svojmu blížnemu. Pokiaľ sa týka "prijímania samých seba", čítame v Biblii naopak o tom, že nás prijal Kristus (R 15,7) a sme nabádaní k tomu, aby sme aj my takto prijímali jedni druhých. Ba, aj naša vzájomná láska je v Pánu Ježišovi povýšená z úrovne milovania samých seba na požiadavku lásky, ktorou nás miluje On (J 13,34). Tak sa tu celkom naše ja stráca a mierou lásky k blížnemu, mierou prijímania druhého človeka nie je už potom môj vzťah k sebe samému, ale stáva sa ňou Božia láska, zjavená v Pánu Ježišovi. Milovať seba, prijímať seba - to je neustále krútenie sa okolo seba samého. Apoštol Pavel naproti tomu vyznáva: "S Kristom spolu ukrižovaný som a žijem už nie ja, ale žije vo mne Kristus" (Ga 2,20). Preto spokojne môže prijímať aj každé svoje obmedzenie, nech už je to osobný "osteň v tele" alebo pokorovanie a posmech, hlad, chudoba, prenasledovanie. Ba, čo viac, on sa tým chváli, lebo vie, že v jeho slabosti a nemoci sa dokazuje tým viac Božia moc (2K 11,7-10). A tak riešením na každé "neprijímanie samého seba", čo je v skutočnosti neprijímanie nepriaznivých okolností v našom živote, je Kristov kríž, kde je naše ja ukrižované. Áno, víťazi sú tí, ktorí nie že by "milovali a prijímali seba", ale ktorí "nemilovali svoje duše až do smrti" (Zj 12,11), lebo len takí potom môžu v moci lásky svojho Spasiteľa "klásť duše za bratov" (1J 3,16).

Božie požehnanie

Iste vám už niekto pri rôznych príležitostiach vinšoval mnoho Božieho požehnanie a vy ste tiež už podobne priali svojim blízkym a známym. Je to dobré želanie, ale i to je pravda, že si pri ňom rôzni ľudia predstavujú rôzne veci. Je požehnaním zdravie, majetok, rôzna prosperita? Môže byť - a nemusí. Božie požehnanie má mnoho spôsobov. Aj búrka na mori, ktorú prežíval Jonáš, bola časťou Božieho požehnanie, i keď sa to vtedy nikomu nezдалo.

Aj putá apoštola Pavla boli požehnaním a nadovšetko trest a kríž Pána Ježiša. Ovocie Božieho požehnanie vidieť až na konci.

Čo je požehnanie?

Biblia je zvláštna kniha. Ak hľadáme význam nejakého pojmu, pozrieme sa, v akej súvislosti je prvý raz uvedený v Biblii. Často nás to privedie na jadro a podstatu veci. V prvej knihe Biblie v prvej kapitole v 22. verši čítame, čo Boh urobil, keď stvoril vodné živočíchy a vtáky: "Boh ich požehnal a riekol: *Plodte sa množte sa a naplňte vody v moriach a vtáctvo necha sa množiť na zemi.*" A pri stvorení ľudí tiež: "Boh ich požehnal a Boh im riekol: *Plodte sa a množte sa a naplňte zem a podmaňte si ju a vládňte...*"

Božie požehnanie je spojené so životom, množením, radosťou. Ľudia vždy pokladali množenie svojho rodu za požehnanie, no neide tu len o to. Požehnanie je, keď sa množí láska, radosť, pokoj a všetko dobré ovocie Svätého Ducha. A čo je ovocím Svätého Ducha? "Láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, dobrota, dobrotivosť, vernosť, krotkosť, sebaovládanie" (Ga 5,22). Božie požehnanie spočíva hlavne vo

vlastníctve takýchto hodnôt. Načo mať mnoho múdrosti a nemať lásku? Načo je to mať mnoho majetku a s ním nepokoj? Načo mať vysoké miesto v spoločnosti a nemať radosť? Božie požehnanie dáva pravé hodnoty.

Kto je požehnaný?

Požehnaný je Boh a ten, koho Pán Boh požehná. Kým je Pán Boh požehnaný? Jeho nik nepožehnal, lebo väčší požehnáva menšieho a nad neho väčšieho niet. Židia, ktorí sa báli, aby nebrali meno Božie nadarmo, používali náhradný titul - ten Požehnaný (Mk 14,61). On je požehnaný sám v sebe, je prameňom požehnanie, prvotným zdrojom.

Pán Boh má záľubu požehnať ľudí. Všetkých. My ľudia však radšej hľadáme požehnanie z vlastných zdrojov a tie sú chabé a klamlivé. Pán Boh túži požehnať mužov: "...*bude požehnaný muž, ktorý sa bojí Hospodina*" (Ž 128,4), ženy: "*Pán s tebou, ty požehnaná medzi ženami*" (L 1,28), synov: "*Hospodin... žehná tvojich synov*" (Ž 147,11-13), dcéry: "*Požehnaná si ty Hospodinovi, moja dcéra*" (Rt 3,10), deti: "*Ježiš... bral ich na ramená, vzkladal na ne ruky a žehnal ich*" (Mk 10,14.16), rodiny: "*Rodina úprimných bude požehnaná*" (Ž 112,2 - Kral.), národy: "*Požehnané budú v tebe všetky národy*" (Ga 3,8).

Či si dieťa, dcéra, syn, žena alebo muž, Pán Boh ňá túži požehnať. Chce požehnať aj naše rodiny a náš národ. Ale Božie požehnanie prichádza za určitých podmienok, o čom si o chvíľu povieme.

Aký je charakter Božieho požehnanie?

Tu budeme vychádzať z Príslovia 10, 22: "*Požehnanie Hospodinovo je to, čo obohacuje a nepridáva s ním trápenia*". Ľudia si môžu zabezpečiť prosperitu,

ale s mnohým trápením, pri ktorých trpia ich nervy, zdravie a často aj rodinný súlad. Požehnanie Božie je bez trápenia. Keď Pán Boh žehná, človek môže kľudne spať. Ak pri snahe o zisk alebo zabezpečenie vyššej životnej úrovne je naše telo unavené, ubolené a trápí sa aj duša, to nie je spojené s Božím požehnaním. Božie požehnanie obohacuje bez trápenia, neprináša únavu a bolesť. Božie požehnanie zasahuje najprv dušu, tú neviditeľnú oblasť podstaty človeka a až potom tú viditeľnú oblasť. Apoštol Pavol sa teší, že navštívi veriacich v Ríme "*v plnosti požehnanie evanjelia Kristovho*" - teda plnosť požehnanie je v zvestovaní a v prijímaní evanjelia Kristovho ako tej dobrej a vzácnej zvesti o spasení hriešnikov skrze obeť Pána Ježiša. Ak prajeme niekomu Božie požehnanie, tak ono to nie je možné bez priania, aby dotyčný veril v Pána Ježiša ako svojho osobného Spasiteľa pre časnú i večnú záchranu.

Môžeme si ešte lepšie ozrejmiť požehnanie zemské a požehnanie duchovné. V období Starého zákona Pán Boh zasľuboval Izraelovi požehnanie zemské. "*Požehnaný budeš v meste, požehnaný budeš na poli, požehnaný bude plod tvojho života... zeme... dobytka. Požehnaný bude tvoj kôš a tvoje koryto na cesto. Požehnaný budeš, keď budeš vchádzať... i vychádzať*" (5M 28). Pán Boh im zasľuboval hojnosť dobrého, víťazstva nad nepriateľmi, hojný dážď a úrodu, i to, že budú požívať, ale požívať si nebudú od nikoho.

Aj po takýchto požehnaníach túžime. **Požehnaný budeš v meste.** Mnohí žijete v meste a možno ste prišli z dediny. Mesto má svoje výhody i úskalia. Sú tam široké možnosti konať dobré alebo zlé. V meste ste viac skrytí a utajení ako na dedine, takže ste mimo

kontroly. Mesto má väčšie pokušenia. Ste v meste požehnaní? V meste sú i väčšie možnosti na dobré. Je tam väčšie zhromaždenie Božieho ľudu, väčšia možnosť uplatniť sa v práci na Božom diele i v občianskom živote. Pozor - v meste je dôležité mať Božie požehnanie, lebo tam môžete vykonať mnoho zlého pre ľudí i pre seba, ale aj mnoho dobrého. Život v meste prináša väčšiu zodpovednosť, ktorá se nedá unieť bez Božieho požehnanie.

Ale **požehnaný budeš i na poli.** Osamote, pri práci, kde je možné hodne premýšľať bez vyrušenia. Izák vyšiel z domu, aby premýšľal osamote na poli a prijal tam Božie požehnanie. Tak by sme mohli premýšľať i o ďalších požehnaníach, týkajúcich sa nášho zemského života. Potrebujeme ich z toho pravého prameňa.

A načo sú nám duchovné požehnanie? V Ef 1,3 čítame: "*Požehnaný Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás požehnal každým požehnaním duchovným v ponebeských oblastiach v Kristovi*". Tieto duchovné požehnanie nám umožňujú niesť ovocie Ducha a žiť v plnosti tohto ovocia. Prácou Svätého Ducha je i naše znovuzrodenie, lebo kto sa nenarodí z vody - Slova Božieho a z Ducha, nemôže vojsť do kráľovstva Božieho. Duchovné požehnanie je určené pre duchovných - znovuzrodených ľudí. Telesní ľudia nerozumejú duchovným požehnaniam a nie sú schopní ich prijímať.

Istý mladý muž odišiel do Ameriky a zanechal doma matku. Kontakt medzi nimi sa prerušil, ibaže jej občas napísal. Matka žila doma v biede. Raz ju navštívila suseda a pýta sa jej: "Vy máte syna v Amerike a žijete v takej chudobe. Nič vám ten syn neposiela, aby ste sa mali lepšie?" - "Nič," hovorí matka, "len listy

a v nich aj nejaké obrázky". - "No, u-
kážete mi tie obrázky," hovorí suseda.
Matka jej ich ukázala. Keď ich suseda
uvidela, povedala: "Pani, však vy ste
bohatá osoba. To predsa nie sú obráz-
ky, ale americké doláre. Chodte do
banky, dajú vám peniaze a nebudete
taká biedna!"

Podobne telesní ľudia nerozumejú
duchovným požehnaniam, kým neobja-
via ich hodnotu. Nie je dôležité byť bo-
hatým na majetok, ale byť bohatý
v Bohu.

Býť požehnaný v **ponebeských ob-
lastiach** to ešte neznamená byť pože-
haný v nebi. Ponebeské oblasti pred-
stavujú duchovný svet, ktorý nás ob-
klopuje. Tam sedí Pán Ježiš na tróne
(Ko 1,20), ale má tam prístup aj satan,
kniežatstvá a mocnosti temnosti, ktoré
vedú boj proti veriacim (Ef 6,12). Božie
požehnanie teda potrebujeme pre víťaz-
ný boj s mocami temnosti i pre radost-
né spoločenstvo s naším Pánom se-
diacim po Božej pravici. To, že Pán je
Víťaz a pohľad na neho nás posilňuje
v našom bojuvaní. Po vytrhnutí Cirkevi,
keď už bude satan zvrhnutý na zem,
budeme v plnosti vychutnávať tú doko-
nalosť Božích požehnaní.

Chceme teda mať podiel na Božom
požehnaní? Po akom požehnaní túži-
me? Po zemskej? Po duchovnej?
Túžme po Božom požehnaní, čo zahf-
ňa oboje. Pán Boh ho zasluhuje s pod-
mienkami ako sú vernosť, spravodli-
vosť, úprimnosť zo strany človeka ale
hlavne prijatie evanjelia a Pána Ježiša
do srdca. Môžeme sa rozlúčiť tým zná-
mym áronovským požehnaním: "*Nech
ta požehná Hospodín a nech ta zachová-
va. Nech dá Hospodín svietiť na teba
svoju tvár a nech ti je milostivý. Nech
pozdvihne Hospodín na teba svoju tvár
a nech ti dá pokoj*" (4M 6,24-26).

Věděli jste, ...

- že Židé se vrátili do Izraele už
z 143 národů;

- že arabské státy jsou co do rozlo-
hy 640x větší než Izrael. V Izraeli při-
tom bydlí 219 lidí na 1km², ve státech
Arabské ligy jen 16 lidí na 1km²;

- od počátku intifády v prosinci 1987
zavraždili Palestinci 218 Židů a 993 Pa-
lestinců, ve stejném časovém období
bylo Izraelci usmrceno 852 Palestinců
(stav k 1.5.1994), tzn. 82% všech vražd
ze strany Palestinců bylo zaměřeno
proti vlastním soukmenovcům;

- Izraelské právo na existenci je vy-
světlitelné jen v souvislosti s Biblií a její-
mi zaslíbeními;

- během války v Perském zálivu
(17.1. - 27.2.1991) vystřelil Irák 39 raket
typu Scud na Izrael, což podle názo-
rů vojenských expertů ve srovnání
s válkou Irák-Irán mělo mít za následek
na 60 000 obětí;

- teror a války proti Izraeli jsou již
v Novém zákoně i v Talmudu označe-
ny jako "porodní bolesti" přicházejícího
Mesiáše, tedy ne jako odpočítání v bo-
xu, nýbrž jako poslední fáze před "ra-
dostnou událostí";

- Izrael je sice podle svého postave-
ní "vyvolený a svatý národ", ale dosud
ne podle stavu - neočekávejte tedy od
něho příliš;

- v Izraeli existuje 85 židovských, 62
muslimských a 511 křesťanských smě-
rů;

- současný vojenský poměr sil mezi
Izraelem a jeho arabskými sousedy je
1:13;

- od počátku mírových rozhovorů
mezi Izraelem a Palestinci se palestin-
ský teror vůči Židům ztrojnásobil.

(*Nachrichten aus Israel*)

Niet človeka na svete, ktorý by
s pojmom opatrovať, alebo byť opatro-
vaný neprišiel do styku. Rodičia opa-
trujú svoje deti, deti opatrujú svojich
rodičov. Sú dva druhy opatery, z po-
vinnosti a z lásky. Kde sú ľudské hrani-
ce začiatku a konca opatery? Je to
dosť, ak sa rodičia starajú o svoje deti
od narodenia do dňa ich dospelosti?
Dobří rodičia túto hranicu ďaleko pre-
kračujú. Začínajú sa starať o svoje deti
skôr než sa narodí a starajú sa o ne
po celý život. Hovorí o ľudskej starost-
livosti a počítat s ňou je celkom prirod-
zené, staráme sa len o tých, ku ktorým
nás viaže rodičovská, detinská, alebo
manželská láska. Kvalita opatery je vo
veľkej miere závislá od poslušnosti
tých, o ktorých sa staráme.

Kto však pochopí a
vystihne Božiu opateru a
starostlivosť, ktorú má ku
všetkému stvoreniu na
zemi, pod zemou, vo vo-
dách a vo vzduchu? Kto
pochopí tú obrovskú Bo-
žiu trpezlivosť s tými, kto-
rých opatruje už tisícky ro-
kov? Áno, Boh sa stará o všetko svoje
stvorenie, už či je to malé, alebo veľké,
hlúpe, alebo inteligentné, tak ako sa
stará o múdreho človeka, stará sa aj o
nepatrného červíka. Boh opatruje všet-
ko svoje stvorenie ako vo veľkej prirod-
nej stajni. Keď by sme sa vedeli vžiť do
riše zvierat, zistili by sme, že aj tam
vládne radosť z Božej opatery. Boh sa
stará o všetko stvorenie, ale je pod-
statný rozdiel Jeho starosti a záujmu o
človeka a o zvieratá. Dvaja starozákoni-
ni mužovia sa nad touto skutočnosťou
pozastavujú: Dávid sa zamýšľa nad
tým, že Boh pamätá na človeka a obra-
cia k nemu svoju pozornosť aj v tom,

že ho učinil vládcom nad ostatným
stvorením, to je viac ako bežná starosť
(Ž 8,5-9). Jób takisto v údive hovorí:
Čo je smrteľný človek, že ho tak zvele-
bujes a že obraciaš k nemu svoje
srdce? (Jb 7,17).

Sledujme, ako si Boh všímá národ
Izraelský. Vo svojej veľkej láske obrátil
k nemu nie len svoju ruku, ale aj srdce.
Počul ich krik v Egypte, chodil s nimi
40 rokov púšťou a staral sa o nich aj
v zemi zaslúbenej. Dodnes má záujem
o nich, kde sú, čo robia, ako žijú. Zno-
va a znova im to pripomína, že ich o-
patruje a stará sa o svoj ľud. Boh vo
svojej láske k tomuto národu sa neme-
ni. Tak ako ich miloval na počiatku, tak
ich miluje dodnes, Jeho oko ich vidí
všade. Veľmi starostlivo sleduje, ako
dnes zápasia o svoju národnú existen-
ciu a pomáha im pri do-
býjaní zeme, ktorú im dal
do dedičstva. Ja Hospo-
din sa nemením, preto
ste vy synovia Jákobovi
nevyhynuli docela, hovorí
Hospodín. Keď sleduje-
me dejiny tohto národa
len v zemi zaslúbenej, bi-
lancia ich bojov je asi takáto: Jeruzalem
bol 36krát obliehaný pohanskými voj-
skami - 24krát bol dobytý a 12krát bol
do základu zborený. Nakoniec Jeruza-
lem spustol a stal sa veľkým rumovis-
kom. Líšky, šakaly a netopiere tam mali
svoje obydlie, ľud bol rozohnaný do
všetkých svetových krajín. Rabin Akiba
raz šiel po týchto rumoviskách so svoji-
mi priateľmi, liška prebehla vedľa nich,
...všetci začali plakať, len Akiba sa
smial. ...Ako sa môžeš smiať, keď ne-
čisté zvieratá chodia po svätom mieste
- vyčítajú mu. On však hovorí: Tak ako
sa naplnilo proroctvo Jeremiáša: "Sion
sa bude orať ako pole a Jeruzalem

Božia
opatery

bude obrátený v rúmy a vrch tohoto domu bude výšinami lesa" (Jr 26,18), tak sa naplní aj proroctvo Zachariáša: "Ešte budú sedieť starci a stareny na uliciach Jeruzalema a každý bude mať palicu vo svojej ruke pre vysoký vek. A ulice mesta budú plné chlapcov a dievčat hrajúcich sa..." (Za 8,4-5).

Najväčšie prenasledovanie Židov bolo v našom storočí v rokoch 1938 až 1945. Tisíce a tisíce ich bolo popravených, hynuli v žalároch, v plynových komorách a všelijakým iným spôsobom. Podľa usúdenia ich nepriateľov mali byť úplne vyhladení a zdálo sa, že im bude skutočne koniec. A predsa za necelých dvadsať rokov vstáva tento Bohom opatrovaný ľud ako celý národ a objavuje sa znova na scéne politických dejín. Je to náhoda, alebo Božia milosť? A dnes s týmto národom má dočinenia temer celý svet. Boh zaslúbil, že ich bude opatrovať až do šedin. Ak chápeme existenciu Izraela ako vek muža, ukazujú sa na jeho hlave už prvé šediny. Božie plány s týmto ľudom dozrievajú, Izrael nie je ani nebude slabým bezvládnym mužom ani v šedinách. Boh im zaslúbil, že ich poniesie od "kolisky až do šedin". Tak verný a dôsledný je Boh vo svojich sľuboch - Boh Abrahámov, Izákov a Jákobov.

Boh nemá starosť len o Izraela. Je tu ešte aj jeho cirkev, ktorej tak isto zaslúbil, že ju bude chrániť a opatrovať. Od jej zrodu, až po slávne vytrhnutie do neba. Vo svojom milom Synovi ju povolal a založil, trvá už bez mála 2000 rokov. Miluje Pán svoju cirkev veľkou láskou a niečo krásne jej sľubuje. Áno, zaslúbil jej, že bude s ňou stále. Keď zostárne a bude už v šedinách, zoberie si ju k sebe do nebeského domova. Cirkev Pánova stárne, a ak ju chápeme ako vek muža, aj na jej hlave sa

ukazujú prvé šediny. Je unavená dlhou chôdzou a ľahostajná k Božím zaslúbeniam, veď už tak dlho čaká na príchod Pánov a dlhé čakanie unavuje. Aj Izrael bol unavený a ľahostajný, keď sa blížil k hraniciam zaslúbenej zeme, o to sa postarali okolité národy. Aby bola cirkev unavená a ľahostajná, o to sa veľmi horlivo stará satan.

Cirkev Pánova sa blíži k hraniciam nebeského Kanánu. Či tiš to, brat, sestra, že ty a ja snáď už skoro sa stretneš so svojim Pánom? Zdá sa, že je najvyšší čas, aby sme urýchlene začali očisťovať a posväcovať svoje životy. My všetci, ktorí žijeme v tomto období, sme obrazom stárnucej cirkvi. Spofahňime sa na Božiu opateru, dokiaľ nepríde Pán. Prísť istotne príde, nebude meškať. Čakajme ho! Lebo ešte málo, máličko a ten, ktorý má prísť, príde a nebude meškať (Žd 10,37). Iste nám mnohé veci na zemi prirástli k srdcu a mnohé zlozvyky sa nás ešte pridŕžajú. Pán nám pomôže očisťovať sa, ale nezabudnime, že aj my musíme byť pritom! Refrénom nášho krátkeho života na zemi nech sú slová jednej piesne: "Nič nečisté nevstúpi tam, kde náš Pán prebýva..."

Boh sa tiež stará o celý svet. Je dobrý a spravodlivý v dávaní a rozdeľovaní: Lebo velí svojmu slnku vychádzať na zlých aj na dobrých a dáva dážď na spravodlivých aj na nespravodlivých (Mt 5,45). Svet tiež starne a blíž sa ku svojmu koncu. pk

**Náš
Pán
prichádza**

Tak jsme je znali

František Dobiáš

(1900-1982)

Narodil se v Rumunsku v české osadě Svatá Helena (známá z televizního vysílání o českých obyvatelích Rumunska). Se svými rodiči se v roce 1904 přestěhoval do Bulharska do nově vybudované ryze české vesničky Vojvodovo (okr. Orechovo), asi 17 km od toku Dunaje. Téměř všichni zdejší osadníci pocházeli ze Svaté Heleny. Česká škola tu tenkrát nebyla, tu si postavili až v roce 1930 za českého učitele Findejse. Zpočátku se učilo bulharsky, řeč si obyvatelé udržovali pouze v evangelickém kostele, kde se četla Bible kralická a zpívalo z dovezených kancionálů. Děti se učily češtinu doma od rodičů a ve středu a v sobotu odpoledne ve škole od laických dobrovolníků, bez slabikáře, z kancionálu.

V době, kdy František ještě jako jinoch chodil do kostela (tehdy každá slušná rodina své ratolesti do kostela vodívála), byl kazatelem metodistické církve pan Martin Roháček. Byl to člověk hudebně nadaný a tak se kolem něho po večerech scházivala mládež, kterou učil zpívat čtyřhlasně nové křesťanské písně. Měl radost, když jsme se mohli představit v odpoledním shromáždění s nějakou novou písní. Obec věřících přijala soubor velice kladně a nové písně pak zpíval celý kostel. Při práci s mládeží si kazatel všiml, že František má zvláštní nadání pro hudbu a zpěv. Věnoval se mu, naučil jej noty a František se pak velmi rychle naučil hrát na housle. Doma pilně cvičil a brzy se naučil řadu písní. Pak jej předvedli souboru.

K obrácení přišel v roce 1921 již jako ženatý i s manželkou Amálií, rozenou Pitrovou, která mu přivedla na svět čtyři chlapece a jedno děvče (které brzy po narození zemřelo). Živobytí si obstarával jako maloročník. To však k obživě rodiny nestačilo, proto si přivydělával jako fotograf. Přes den tvrdá práce na poli a po večerech dělal fotografie. Přitom nacvičoval nové písně. Po odchodu kazatele Roháčka (musel odejít i z církve) přišel do obce mladý lužický Srb Bohuslav Koval. Ten začal kázat jinak než jeho předchůdce. Hlásal, že lidé mají činit pokání, že se musí znovuzrodit, vyznat Spasitele před lidmi a dát se pokřtít (ne jako dosud děti, ale dospělí věřící ponožením v blízké řece). Začal slavit Památku Páně každou neděli s těmi, o nichž věděl, že jsou znovuzrození.

To vedlo k rozporům v obci, které skončily rozdělením sboru. Nejprve vznikla malá skupinka, ale ta se rychle rozrostla na úroveň původního sboru. Mezi těmi, kdo následovali B. Kovála na cestě víry, byl i František Dobiáš, jeho bratr Bedřich, Václav Hruža se svou matkou a řada dalších. Obrátila se řada mladých, ale i starších lidí. Vznikl nový křesťanský sbor bez kazatele.

Do Vojvodova začali dojíždět věřící krajané z republiky, bratři J. Vaněk, J. David, J. Siracký a několikrát je zde navštívil i Fr. J. Křesina. Tak vznikl nový sboreček, který se chtěl scházet výhradně na zásadách uvedených v Písmě. Zde pracoval velmi aktivně František Dobiáš. Vzal si na starost starší mládež, bratři Bedřich Dobiáš a Václav Hruža práci s dětmi v nedělní škole po shromáždění. Zpočátku se sbor scházel různě po domech, v létě také často pod velkou moruší u Hružů.

V letech 1926-27 si bratři postavili sborový dům. Finančně jim vypomohli bratři z Československa a Německa. Při domě byl vystaven byt pro br. Kovála, který se svou manželkou nesl největší část břemene sborového života. Do Vojvodova začali dojíždět také bratři z Německa a Švýcarska. V období mezi světovými válkami zde bylo pokřtěno více než 20 mladých a přes 100 dospělých věřících. Po odjezdu br. Kovála do Ameriky se o sbor dále starali bratři Dobiášovi, V. Hruža, Karbula, Pitra, Černík a další.

Sbor začali navštěvovat také bratři ze Sofie (jmenovitě br. Stefanov se svým otcem Spasem). Přinášeli traktáty a brožury v bulharštině a také nový bulharský zpěvník. Fr. Dobiáš naučil nové písně v bulharštině i české věřící. Když roznášel fotografie do sousedních obcí, rozdával zároveň křesťanské letáčky. Znali ho a měli ho rádi. Má spolu s br. Koválem hlavní zásluhu na vzniku sboru i v sousední bulharské Krušnici, který existuje dodnes. Pracovali také mezi cikány v blízké Lipnici.

V roce 1930 Fr. Dobiáš ovdověl. Ani náhlá smrt manželky ho však neodradila od cesty s Pánem. Naopak, úžeji se k němu přivinul. A on mu dal náhradu v osobě sestry Boženky, která uvěřila na jeho svědectví. Ta se pak vzorně starala o děti i o nesčetné návštěvy bratří, kteří k němu přicházeli jako domů. To bylo v roce 1932.

Přišel čas války, po válce v roce 1946 přišli vyslanci z ČSR a nabízelí možnost návratu do vlasti k osídlení pohraničí na jižní Moravě (bratři rozuměli vinařství a bylo nutné osídlit opuštěné jihomoravské vinice, které dřív patřily Němcům - pozn. red.). V roce 1949 a 1950 došlo k přestěhování. Češi z Vojvodova obýdli vesnice Nový

Přerov, Dolní Dunajovice, Březí, Drnholec, Novosedly a další. V Novém Přerově bylo otevřeno shromáždění.

Bratr František Dobiáš pracoval pro svého Pána neúnavně až do svého stáří. Až po jeho smrti se obrátili jeho synové Štěpán a Karel.

Kéž dá Pán více takových pracovníků, jako byl František Dobiáš.

Křesť. sbor Nový Přerov - Alois Filip

Pozdravy z Juhoslávie

Na pozvanie bratov z Kresťanského evanjelizačného strediska v Petrovci strávil som počiatkom novembra 1994 deväť dní v tomto milom prostredí a centre Slovákov. Mali sme zhromaždenia v zboroch v Petrovci, Kysáči, Kulpine, Kovačici, Padine, a v Novom Sade. Štyri odpoludnia prebiehal v KESe biblický kurz k úvodu do kníh "malých prorokov", vo večerných evanjelizačných zhromaždeniach sme sa zamýšľali nad životom veriaceho človeka na príklade Abraháma, evanjelizačný večer prebiehal v petrovskom Dome kultúry. Okrem toho boli rozhlasové relácie, prednáška na gymnáziu a tiež sme pomocou diapozitívov šesťkrát putovali Izraelom.

Vďaka Pánovi, že sa hospodárska situácia pomaly zlepšuje. Keby nebolo hospodárskej blokády, životná úroveň by vzrastala veľmi rýchlo. Videl som asi stovku bezdomovcov, ktorí utiekli väčšinou z Bosny. Práve im bratia z Anglicka priviezli humanitnú pomoc. V Petrovci bol v lete krst, pri ktorom bolo ponorených do vody "kanálu" okolo 40 veriacich. A tak práca v zboroch pokračuje.

Zo všetkých miest, kde som bol, výkúpení posielajú pozdravy našim zborom v oboch republikách.

Na návštěvě v Izraeli

První prosincový týden minulého roku 49 poutníků z naší a Slovenské republiky procházelo Izraelem od hory Hermon až po jižní okraj Mrtvého moře na východě a Tel Aviv na západě této "zaslíbené země". O Izraeli jsme již obšírně psali v našem časopise, proto uvedeme jenom několik nových zkušeností a poznatků z této cesty.

1. Byli jsme všichni překvapeni především počasím. Nečekali jsme, že první kroky z letadla budou doprovázeny silným deštěm, který nás pak provázel dost často první čtyři dny putování Izraelem. V Jeruzalémě jsme dokonce viděli padat sněh. Na večerním setkání s věřícím Židem bratrem Levim jsme se dověděli, že tímto způsobem Pán Bůh plní svůj příslib daný již skrze proroka Joele:

"Neboj se, země, jásej a raduj se, neboť veliké věci vykoná Hospodin... a jako na začátku vám sešle hojnost dešťů podzimních i jarních." (3,21.23)

Jarní deště bývají v lednu a únoru, ale "podzimní" - listopadový přišel až nyní. Prý meteorologové během posledních 50 let nezaznamenali takovou hojnost dešťů, jako právě v r. 1994. Příval vody uzavřel silnici kolem Mrtvého moře, přes kterou se valily proudy vody nesoucí písek, balvany a bahno, ale také proměnil některé stráně Judské pouště v zelené pastviny. Beduíni nedaleko Jeruzaléma sice měli uzavřené své stany a jistě se třáslí zimou,

ale jejich stáda opět mohou téměř po roce procházet zelenými pastvinami. Vědomí, že déšť v Izraeli je Božím požehnáním, nás naplnilo vděčností a obdivem Boží lásky k Jeho vyvolenému národu.

2. Při projíždění okrajem překrásného města Haifa jsme uviděli obchodní dům, na který dopadla jedna z 39 raket Scud, které Irák vyslal na Izrael v době války v Kuvajtu v r. 1991. Toto číslo nám připomíná bičování, při němž byl omezen počet ran na 39 (40 bez jedné). Tyto rakety usmrtily dvě osoby, 92 osob bylo zraněno nebo ztratilo rodinné příslušníky. Několik set domů bylo rozbořeno nebo poškozeno. Nyní 502 Izraelci žádají od Iráku náhradu za škody.

3. Projížděli jsme také Golanskými výšinami, které byly zahaleny v mlze. Směli jsme však vidět město Katzrin, které je "hlavním městem" Golanských výšin. Je to překvapující, že na této výšince dlouhé více než 50 km vyrostlo nejen město, ale i podniky, jako stáčírna minerální vody Eden Water, vinné sklepy, nebo mlékárna s největším kravínekem na Středním východě, kde chovají 380 krav. Dojení probíhá třikrát denně pomocí počítačového systému, který zaznamenává váhu krav před a po dojení, rychlost průtoku mléka atd. Jak velký je rozdíl v obrábění půdy a hospodaření vůbec jsme viděli pak cestou kolem Jordánu, když jsme přijeli na pozemky obdělávané arabskými majiteli.

Na Golanských výšinách žije kolem 13 000 Židů. Golanské vinařství je zřejmě nejúspěšnější v Izraeli, jeho vína získala od roku 1987 dvacet hlavních mezinárodních ocenění. Proto je otázkou dne: vrátí Izrael Golanské výšiny Sýrii, aby získal mírovou smlouvu?

4. Než jsme odjeli do Izraele, měli

jsme na rtech otázku: budeme moci projíždět Jerichem, které získalo omezenou palestinskou samostatnost? Ukázalo se, že v tomto městě je klid a směli jsme jím nejen projíždět, ale i zastavit se pod Horou pokušení a pak na parkovišti, odkud jsme se rozprchli do pěkně zařízeného obchodního domu. Nechyběli ani velbloudi, kteří jsou vhodným objektem pro fotografování. V centru města jsme viděli planý fik, podobný, po jakém kdysi Zacheus vylezl, aby ukrytý v jeho koruně uviděl Pána Ježíše.

5. V Jeruzalémě nás přivítala nová pozlacená kopule Skalního dómu na Chrámové hoře. Tato hora je pod správou jordánského ministerstva pro náboženské otázky. Uvědomili jsme si, že nedávno uzavřená mírová smlouva Izraele s Jordánskem znamená mnoho. Několik set kilometrů dlouhá hranice je nyní klidná, jsou zde tři přechody pro turisty, a my jsme se v našem jeruzalémském hotelu setkali se zástupci nějaké jordánské cestovní kanceláře, kteří prohlíželi pokoje, zřejmě pro budoucí jordánské turisty. Mírové smlouvy s Egyptem a Jordánskem Izraelci přivítali a nic více si tak nepřejí, než ještě mír se Sýrií, Libanonem a dalšími arabskými státy.

Mnozí však nejsou rádi tomu, že vládá přenechává izraelské území Palestincům. Slyšeli jsme, že nikdy v minulosti Izrael nepřenechával část svého území někomu bez boje. S tím souvisí i otázka Jeruzaléma jako hlavního města Izraele. Dovidáme se o opětovných výročí Jásira Arafata, že Jeruzalém se stane hlavním městem Palestinského státu. Na druhé straně premiér Rabin ve svých vystoupeních zdůrazňuje, že Jeruzalém je a do budoucna i zůstane nedělitelným hlavním městem ži-

dovského státu. Tak se plní prorocké slovo Zachariáše, že Jeruzalém bude vzpěračským balvanem pro všechny národy. Všichni, kteří jej budou chtít vzepřít, zraní se do krve (12,3).

V závěru tohoto krátkého ohlédnutí za putováním Izraelem si ještě připomeňme, že rok 1995 je rokem výročí 70 x 50 let od vstupu lidu s Jozue do zaslíbené země. Každý 50. rok je rokem milosti a číslo 70 má rovněž zvláštní biblický význam. V roce 1996 to bude tři tisíce let od vyhlášení Jeruzaléma Davidem za hlavní město Izraele a v roce 1997-8 bude Izrael slavít 50. výročí vzniku svého státu. V této souvislosti křesťanský svět si bude koncem tisíciletí připomínat 40 x 50 let od příchodu svého Spasitele na tento svět. Rok 1998 můžeme číselně vyjádřit 3 krát 666. Není to zvláštní počítání časů? V tomto slavném výročí 70. padesátiletí od doby Jozue se připojujeme s blahopřáním Izraeli, ale hlavně s prosbou k našemu Bohu, aby mu dopřál roky míru a seslal slíbená požehnání vnější, ale především ta vnitřní podle prorocství Joele 3,1n.

jos
Na konec října t.r. se připravuje další zájezd věřících lidí, zájemci se mohou co nejdříve přihlásit na adresu administrace tohoto časopisu.

Víte, že

- na hoře Sion se našlo znamení ještě židovských prvních křesťanů z 2. stol., ve kterém jsou v Davidově hvězdě vetkány svícen a ryba;

- pro III. chrám v Jeruzalémě je určeno teď biblické místo (70 m severně od Omarovy mešity) a že se již pro něj originálně rekonstruuji chrámová opona a chrámové zařízení;

- Izrael jako "národ knih" vydává ročně 2 500 nových titulů?

Zprávy ze sborů

Haviřov. Dvě židle jedné řady shromáždění v Haviřově jsou od počátku letošního roku prázdné. Sedávaly na nich sestry Rzymanová a Tašková.

V květnu 1994 byla do nebeského domova povolána sestra **ANNA RZYMANOVÁ**, a to dříve než dovršila 83 let. Kdysi navštěvovala shromáždění v Těrlicku a Živicích, v posledních letech v Haviřově. Žila pokorně a tiše jako oddaná manželka právě proto, že v mládí poznala Pána Ježíše jako svého Spasitele. Verš na jejím smutečním oznámení zněl: "Ač mé tělo i mé srdce chřadne, Bůh bude navěky skála mého srdce a můj podíl" (Ž 73,26).

Před Vánocemi si Pán náhle povolal domů sestru **KATARÍNU TAŠKOVOU** ve věku 73 let. Žila tiše a skromně po boku svého manžela, s nímž věrně navštěvovala shromáždění v Živicích, Horní Suché a nejčastěji v Haviřově. Její život byl provázen odevzdaností a touhou sloužit Pánu Ježíši a lidem kolem sebe. Měla nenapodobitelnou schopnost zvěstovat poselství evangelia vždy a každému. Věřící za účasti pěveckých sborů z Opavy a Českého Těšína se s ní rozloučili 29.12.1994. Její příkladný život je hodný následování i pro nás.

MiTa

Galanta. Pánovi života a smrti sa zalúbilo ukončiť pozemskú púť a povolal do nebeského domova brata **Jána HOREVAJA** vo veku 85 rokov. Narodil sa a žil v Batizovciach 62 rokov, kde aj v mladosti prijal Pána Ježíša. Posledných 23 rokov prežil v Galante, kde bol toho času v zhromaždení najstarší. Na pohrebnom zhromaždení spoluvykúpe-

ní z Batizoviec poslúžili spevom a bratia Oboril a Bednárík slovom.

Borský Svätý Jur. V noci z 22. na 23. septembra 1994 povolal Pán života a smrti do nebeského domova brata **Viktora HYŽU** vo veku 76 rokov. V decembri 1993 sme boli spolu v Izraeli. Nadchýňal sa krásami tejto Božej zeme a vtedy sme poznamenali, že už teraz môžeme ísť len do ešte krajšej nebeskej krajiny. Stalo sa. V piatok 1. októbra sa s jeho telesnými pozostatkami okrem dcéry Ester a príbuzných lúčili desiatky bratov a sestier, ako i mnohí občania, pre ktorých bol živým svedectvom Pána Ježíša Krista. Pamätáme si ho najmä ako neúnavného "nahrávača" konferencií a zhromaždení. V jeho archíve nájdeme celú kroniku hlasov Božích mužov, s ktorými sa už teraz stretol vo večnosti. V jeho dome bolo dlhé roky zhromaždenie veriacich, ktorým slúžil ticho a pokorne až do posledných chvíľ. Pamiatka spravodlivého je požehnaná.

Prichádzajú aj smutné správy o odchode našich drahých spolupútnikov a to sestry **Márie CHRENKOVEJ** z Levíc, ktorá sa nedožila ani 60 rokov, sestry **JERGOVEJ** z Nítry a iných. Aká to blahoslavená nádej, že sa s nimi opäť zvitáme doma, u nášho Pána.

jk
Prostějov. Oznamujeme všem přátelům a známým naši novou adresu:

Rodina Slepánková (Petra Slepánka), Sádky č.2, 796 01 Prostějov.

Haviřov. Nadace Emaus, P.S. 23, 736 08 Haviřov sděluje, že je k dispozici druhý kurz pro dálkové studium Bible "Nejvýznamnější muž, který kdy žil".

Můžete si jej vyžádat na uvedené adrese.

Knihkupectví VIA LUCIS bude nabízet knihy i formou antikvariátní služby. Kdo má možnost zaslat zdarma knihy pro tuto službu, ať to sdělí na adresu E. Krásnohorské 12, 736 01 Havířov.

Α-ALEF Ostrava informuje:

Právě vyšla knížka W. Kellera: **Žalm 23 z pohledu pastýře ovcí**. Autor, který se narodil ve východní Africe a v mládí měl stádo ovcí, podle vlastních zkušeností ve 12 studiích rozebírá Davidův 23. Žalm. Čtenářům se ujasní mnoho detailů v oblasti péče o ovečky, a tím i biblických příběhů a podobností. 72 stran A5.

Milí Steigerovi připravili do tisku knihu **GENESIS a úpadek národů**, autor Ham, K. Australský autor, člen Institutu pro kreační výzkum v San Diegu v Kalifornii, vypráví populární formou, do jakých morálních hlubin se propadne národ a lidstvo, jestliže se vzdá doslovného chápání prvních 11 kapitol biblické Genesis. Knihu doprovází mnoho vtipných kresbiček. 96 stran A5.

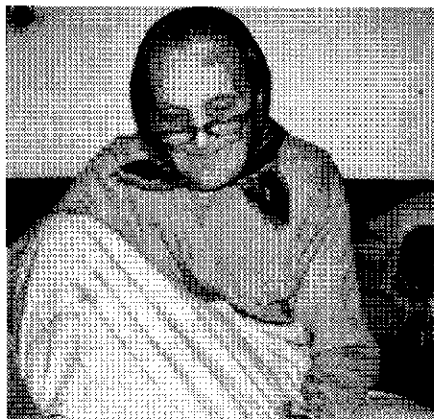
Obě knížky si můžete objednat na naší adrese, na Slovensku u bratra V. Schnierera (viz tiráž na 2. str. obálky).

Na návštěve

Lúky pod Makytou je dedina, v ktorej žije naša milá 95 ročná sestra **Oklepková**. V chudobnej drevenej chalúpke, už 10 rokov leží na posteli. Jej telesný stav je opravdu žalostný. Jednu nohu má amputovanú, a druhú ohnutú pod seba, nehybnú. Invalidný vozík nemá, je stále pripútaná k posteli, z ktorej sa nikam nepohne. Je vďačná Pánovi za svoju neveriacu sestru, ktorá sa o ňu trpezlivo stará. Je tiež už staršia

chorľavá 75 ročná, ale zaobstará všetko, čo nutne treba k živobytiu obidvoch sestier. Nevyznáva Pána Ježiša ako svojho Spasiteľa, ale číta Slovo Božie svojej sestre, ktorá už takmer nič nevidí. A tak spolu žijú, spolu sa potešujú Slovom Božím, spolu spievajú duchovné piesne a spolu... Či aj vo večnosti budú tieto dve sestry spolu, to vie najlepšie sám Pán.

Sestra Oklepková prijala Pána Ježiša ako svojho Pána a Spasiteľa ako sedemdesiatročná. Je veľmi vďačná Pánovi, že sa na jeho volanie ohlásila a prijala ponúkanú milosť Božiu v Kristu Ježišovi s celou vážnosťou. Často spomína, niekedy aj so slzami, že škoda tých rokov, ktoré prežila v hriešnom živote. Niekedy si povzdýchne: "Ach, keď by v tejto dedine bol aspoň jeden veriaci človek, s ktorým by som sa mohla pomodliť a čítať zo Slova Božieho. Ale aj tak som šťastná. Pán mi denne dáva silu, aby som svoj údel niesla trpezlivo." Raz mi s úsmevom citovala slová zo starého spevníka: "Nechcem reptáť ani žiaľiť, že križ denne musím niesť, Pán mi ním chce k dobru slúžiť, buď mu za to večná česť!"

Je veľmi vďačná za každú návštevu, ale keď jej občas prídu zaspievať mladí zboru, vtedy jej radosť a vďačnosť vrcholí. Pri každom stretnutí jej žiar z očí Božia láska a radosť. Svojím srdečným objatím a stisknutím ruky prejavuje hlbokú vnútornú pospolitost k Božiemu ľudu. Veľmi miluje Slovo Božie, rada sa modlieva, hlavne v noci, keď nemôže spať. Často vraj spomína na svoj najkrajší úsek života. "Bol to čas, keď som 14 rokov mohla chodiť do spoločného obecnstva veriacich." Boli to chvíle, na ktoré stále myslím, a predsa hovorí ďalej: "Nechcem žiť len zo spomienok. Som aj v tvrdej realite súčasného života šťastná a ďakujem svojmu Pánovi za každý prežitý deň na svojej posteli. Keby som nemala živú opravdovú vieru v môjho nebeského Otca, dávno by som si zúfala," povedala mi pri poslednej návšteve. Keď som sa jej spýtala, čo by odkázala bratom a sestrám, ktorí majú zdravé nohy, povedala: "Nohy idú tam, kam káže srdce. Treba rozkazať nohám, aby viacej chodili na návštevy za tými, ktorí ležia na posteliach."

Naša milá sestra Oklepková vie, že jej pozemský život sa blíži k záveru. Cíti, že čoskoro sa stretne so svojím Pánom, ktorý si ju vezme do svojho nebeského domova a ona bude navždy s ním. Bratia a sestry z Púchova a okolia jej želajú k jej 95. narodeninám ešte veľa pekných chvíľ s Pánom. Tiež, aby vo viere a v nádeji zotrvala verná Pánovi až do konca. E.K.

Genesis a úpadek národů

(Výběr z textu)

Křesťané v podstatě neznají základy své víry díky ústupkům ve vztahu ke knize Genesis. Jak může církev světu

řící, aby uvěřil křesťanskému učení a Božím poselství spásy, když sama doslovně chápání Bible a Genesis, v které jsou zapuštěny kořeny spásy, většinou odmítá? Jak může takový křesťan prohlásit, že Bůh stvořil, když sám biblickému tvoření Boha nevěří a připustí možnost jakékoliv evoluce? Takový křesťan, bez ohledu ke které denominaci náleží, vůbec nechápe, co spása znamená. Je-li církev bez života, dokonce žije v nejistotě, jak může konat své poslání.

1. Korintským 14,8 prohlašuje:

A kdyby polnice vydala neurčitý zvuk, kdo by se připravoval k bitvě?

Církev dnešní doby musí vydat zřetelný signál - jasný hlásající zvuk, že víme, čemu věříme, proč věříme a jaké důkazy máme k racionálnímu opodstatnění své víry. Je smutné, že takový signál z mnoha církví neslyšíme. Naopak, zaznívá jen nejistý šum. Mnoho sborů neví, jaké stanovisko zaujmout k evoluci, Genesis, homosexualitě, potratům atd. Co mohou nabídnout, když nerozumí podstatě své víry?

Poslyšme tedy jasný hlahol trubky. Bůh je Stvořitel a Jeho Slovu můžeme a musíme důvěřovat. Hlásejme pravdu, aby se církev vrátila zpět k Bibli, zpět ke Genesis.

Biblicky věřící křesťan určitě vidí stav dnešního světa, jeho proradnost a nešťastnost. Neměl by být překvapen. Svět kolem nás je takový z jednoho prostého důvodu. Nedbá na Kristovu zvěst. Aby se mohlo cokoliv změnit, musíme být více znepokojeni stavem církve než stavem tohoto světa. Proč by si měl svět všimnout církve, když v ní nevidí tu kvalitu života a jistotu, která by jej přitahovala a usvědčovala z hříchu? Církev se musí vrátit ke svým základům.

Příznivcům chalupy na Nivách

děkujeme za finanční příspěvky, za modlitby, za projevený zájem i za čas strávený na přípravě stavby nové chalupy.

Myslím, že nejedna z nás čtenářů, nejedna rodina, skupinka, mládež či besídka strávila na Nivách v posledních třiceti letech chvíle, na které se nedá zapomenout. Vzpomínáme proto, že se vztahují k našim duševním i duchovním prožitkům, že jsme zde našli i tělesný odpočinek, poznali zde nové bratry, sestry i přátele, někteří dokonce své životní partnery, a to nemluvíme o přírodě, o práci na Nivách, o sportovních zážitcích a dalších hodnotách, které všichni ve svém životě potřebujeme.

Během minulého roku zahájila svou činnost pracovní skupina, která hledala nejlepší řešení z pohledu náročnosti celé akce, zejména pak náročnosti finanční. Výsledkem je návrh postavit nový objekt na louce. Na obrázku vidíte budoucí pohled na novou stavbu, která bude vyhovovat požadavkům úřadů,

potřebám návštěvníků a jistě zapadne i svým vzhledem do prostředí valašských samot. Městský úřad ve Vsetíně již vydal územní rozhodnutí, stavba je finančně zajištěna do hodnoty cca 1,5 mil. Kč sponzorem. Z Vašich příspěvků máme na účtě téměř 400 000,-Kč, které budou sloužit k zajištění vody a vnitřního vybavení chalupy. V současné době se zpracovává prováděcí projekt, o vydání stavebního povolení požádáme za několik málo týdnů. Stavba by měla být zahájena stavební firmou letos na jaře způsobem "na klíč". V suterénu bude herna, sklad a kotelna, v přízemí společenská místnost, kuchyň a sociální zařízení, v podkroví pak 2 velké a 1 malá ložnice, samostatná izolační místnost a WC. Při rozhodování o velikosti chalupy a návrhu jednotlivých místností jsme se řídili jednoduchostí a účelností. Do všech sborů zašleme po zpracování projektu situační pohledy a nákrety jednotlivých podlaží.

Děkujeme všem, kteří mají jakýkoliv podíl na plánované stavbě s vědomím, že náš dík patří především Bohu, který nás řídí a žehná práci. Pavel David

